

Overordnet studiesteds- utviklingsplan

Stuedstedsutviklingsplan for Høgskolen i Innlandet

Innhold

Oppsummering.....	3
Bakgrunn	5
Formål og innhold	5
Rammebetingelser og føringer.....	6
Gjennomførte analyser	7
Eksisterende arealtyper og bruk	7
Arealkartlegging og mulighetsstudier	7
Leieavtaler og husleieordningen	8
Digitaliseringens rolle i studiestedsutviklingen	9
Miljø og bærekraft en sentral og omfattende plass.....	9
Prosess og forankring	10
Byggeprosjekter.....	11
Større byggeprosjekter (2020 – 2030)	11
Mindre byggeprosjekter (1 – 3 år)	14
Overordnede føringer for studiestedsutviklingen.....	14
1. Åpne og inviterende studiesteder.....	14
2. Effektive og fleksible arealløsninger.....	15
3. Bærekraftige og fremtidsrettede studiesteder	15
Miljø og bærekraft.....	15
Sosial bærekraft.....	15
Økonomiske og regional bærekraft.....	16
Fremtidsrettede bygg og studiesteder	16
Målsettinger for å oppnå føringene	16
1. Målsettinger - Åpne og inviterende studiesteder	17
2. Målsettinger - Effektive og fleksible arealløsninger	17
3. Målsettinger - Bærekraftige og fremtidsrettede bygg	17
3.1 Målsettinger - Fremtidsrettede bygg	17
3.2 Målsettinger - Miljø og bærekraft.....	18
3.3 Målsettinger - Sosial bærekraft	19
3.4 Resultatindikatorer og rapportering på miljø.....	19

Finansiering, budsjettering og beslutningsprosesser	20
Vedlegg	20
Vedlegg 1 Handlingsplan 2020 – 2023 Studiestedsutvikling miljø og bærekraft	21
Vedlegg 2 Eksisterende arealtyper og bruk	26
Vedlegg 3 Gjennomførte arealkartlegging og mulighetsstudier	28
Vedlegg 4 Leieavtaler og husleieordningen	33
Vedlegg 5 Andre rammebetingelser – normer for energi og arealbruk, prinsipper for universell utforming, info om transport ved campus, fredning/vern og kunst i offentlige rom	37
Vedlegg 6 Informasjon om Høgskolens studiesteder	42
Vedlegg 7 Tilstandsvurdering av bygningsmassen på studiestedene	51

Oppsummering

Stuedstedetsplanen består av overordnede føringer med tilhørende målsettinger og handlingsplan, samt studiestedsviser planer. Studiestedsplanen ble vedtatt av høgskolestyret 12. mars 2020 (sak 12/20). Høgskolestyret vedtok følgende overordnede føringer for studiestedsutviklingen ved HINN;

1. Åpne og inviterende studiesteder
2. Effektive og fleksible arealløsninger
3. Bærekraftige og fremtidsrettede studiesteder

Beslutningsgrunnlaget i desember omfattet gjennomførte analyser. Analysene viser at 35% av høgskolens totale arealer på 100.000 kvadratmeter benyttes til undervisning, laboratorier og service- og velferd, 22% til arealer for ansatte og 40% til fellesarealer og infrastruktur. Arealkartlegginger viser at ut fra registrert bruken i kartleggingsperioder er det tilstrekkelig med lokaler, men de er ikke tilpasset behovene. Opplevelsen at det er trangt, spesielt på Hamar og Lillehammer. Høgskolen leier i dag 70% av bygningsmassen fra Statsbygg og resten av seks private aktører, hvorav lokalene på studiested Elverum utgjør hovedparten. Varigheten på leieavtalene varierer, men er i hovedsak langsiktige med begrensede oppsigelsesklausuler. De siste årene er arealbehov i noen grad løst gjennom kortere leieperioder.

Studenter og ansatte trykker på for endringer knyttet til «det grønne skiftet». I tillegg har regjeringen utfordret sektoren og etablert resultatindikatorer for fremtidig rapportering innenfor miljø. Bygninger står for en tredel av alle klimagassutslipp og 40 prosent av verdens energibruk. Høgskolens bygninger og transport utgjør altså en stor del av høgskolens klimaavtrykk. Målsettinger og tiltak knyttet til bærekraft og fremtidsrettede studiesteder har blitt mer omfattende enn de to andre. Resultatindikatorer og krav til rapportering er også inkludert. Tanken er at dette blir et nyttig innspill til høgskolens videre arbeid med bærekraft, hvor også undervisningen og forskningen må inkluderes.

I bærekraftsbegrepet inngår både miljø, økonomi og sosial bærekraft. Som en del av økonomisk bærekraft er begrepet regional bærekraft forsøkt inkludert. Dette er ikke et mye brukt begrep, men gir mening gitt høgskolens rolle som regional kraft.

En vellykket studiestedsutvikling er avhengig av digitalisering. Digitalisering trekkes derfor inn som en del av studiestedsutviklingen og omtales spesielt.

Føringer fra både egen strategi og regjering er lagt til grunn, herunder fusjonsplattformen med en flercampusstruktur bestående av seks studiesteder og to desentrale studiesteder.

Økonomisk bærekraft med dagens struktur er ikke forsøkt vurdert, da prognoser som eventuelt må ligge til grunn vil være tett knyttet til ny strategisk plan.

KD etterspør at det sees på arbeidsdelingen i virksomheten. Laboratorium og andre spesialrom medfører betydelige investeringer og bør derfor ha størst fokus. Eventuell endring i arbeidsdeling ved utnyttelse av laboratorier og andre spesialrom mellom studiesteder, er heller ikke vurdert nå, da dette også er avhengig av ny strategisk plan. I mangel av langsiktige prognoser er det tatt utgangspunkt i dagens aktivitetsnivå og langtidsplan.

Formålet med studiestedsutviklingen er å understøtte fakultetenes virksomhet innenfor undervisning, forskning og formidling og må derfor være en integrert del av høgskolens strategi. Planen vil derfor måtte revideres i tilknytning til etablering av ny strategi 2020. Da vil også prognoser for utviklingen av kjernevirksomheten, økonomisk og regional bærekraft og arbeidsdeling kunne inngå i planen.

De største byggeprosjektene den nærmeste tiårsperioden er løftet frem og omtalt spesielt. De er en konsekvens av at leiekontraktene utløper eller at det har oppstått nye permanente behov. De har stor økonomisk konsekvens og planlegging og gjennomføring har en flerårig tidshorisont. Høgskolen står ovenfor store byggeprosjekter knyttet til at leiekontraktene utløpet på Lillehammer og Hamar, endrede behov for jordbruksutdanningen, økt arealbehov studiested Rena og endrede studentbehov på Evenstad.

I det videre arbeidet med studiestedsvisse planer er det lagt opp til at arbeidet skal skje i nær dialog med berørte fakulteter, studentene, samskipnaden, vertskommunene og andre samarbeidspartnere. På studiesteder hvor leiekontraktene er i ferd med å utløpe, eller det planlegges større rehabiliteringsprosjekter, vil framdriften og arbeidet sees i sammenheng med dette. Interne fagmiljøer vil bli forespurt om å bidra. Det vil kjøpes ekstern konsulentbistand knyttet til utarbeidelse av mulighetsskisser, prosjektdeltakelse og –ledelse og kontraktsforhandlinger. Statsbygg vil bli bedt om å bistå i arbeidet med studiestedsvisse planer, også der de ikke er utleier.

Finansieringen av bygningsmessige tiltak skjer innenfor nåværende leiekontrakt og husleiebeløp, i forbindelse med at leiekontrakten utløper eller reforhandles i leieperioden, og gjennom de årlige vedlikeholds- og investeringsbudsjettene. Statsbygg har etablert «grønne avtaler», som kan benyttes for å finansiere miljøtiltak. Høgskolen kan også benytte egne midler gjennom de årlige budsjettene, eller ved bruk av avsetninger i balansen.

Prosjektet og tiltak med forslag til finansiering vil inngå i årlige budsjetter og langtidsbudsjettet. Større byggesaker (leiekontrakter) og investeringer vil bli forelagt styret for beslutning. Leieavtalene for Lillehammer og Hamar vil ha varighet og være av et økonomisk omfang som forutsetter godkjenning av Kunnskapsdepartementet.

Bakgrunn

KD har pålagt alle statlige utdanningsinstitusjoner å utarbeide studiestedsutviklingsplaner. Av tildelingsbrevet for 2019 fremgår det at planene skal bidra til å legge grunnlaget for å kunne prioritere oppgraderings- og byggeprosjekter ved den enkelte institusjon. Planene, sammen med gjennomførte behovsutredninger, skal ligge til grunn for alle større oppgraderings- og byggeprosjekter. Det legges føringer på at investeringer i universitets- og høyskolebygg skal være kostnadseffektive, og bidra til innovasjon og klima- og miljøvennlige løsninger.

KD har signalisert forventninger om at Høgskolen i Innlandet har sin studiestedsplan klar i løpet av 2019 – første del av 2020. Planen inngår i Årsrapporten for 2019 – 2020, som sendes KD i mars 2020.

Høgskolen leier i underkant av 100 000 kvadratmeter av Statsbygg og seks private huseier fordelt på seks studiesteder og to desentrale studiesteder.

Formål og innhold

Formålet med studiestedsutviklingen er hensiktsmessig og behovstilpasset utvikling av studiestedene, slik at mål oppnås og virksomheten ivaretas på en god måte. Dette gjøres gjennom at studiestedene understøtter fakultetenes undervisning, forskning og formidling. Studiestedsutviklingen skal bidra til gode arbeidsplasser både for studenter og ansatte. Alt fra bygningssmassen, tjenester og servicefunksjoner skal bidra til dette.

Universitetsambisjonen er førende for virksomhetens utviklingen. Sparebankstiftelsen Hedmark sine planer om etablering av Innlandet Science park må sees i denne sammenhengen. Planene innebærer et betydelig nybygg på Hamar. Bærekrafts-ambisjoner forutsetter nye løsninger og tiltak som påvirker oppgaveløsning, utforming av bygningssmassen og samhandlingen mellom studiesteder.

Studiestedsutviklingen skal legge til rette for nye undervisningsformer og bruk av digitale verktøy, og bygningssmassen må utformes med tanke på fremtidige behov. Jo mer fleksibelt arealene utformes, jo enklere vil det være å tilpasse lokalene til fremtidige behov.

Den overordnede studiestedsutviklingsplanen skal gi retning for denne utviklingen. Den definerer de viktigste overordnede føringene med tilhørende målsettinger. Noen aktuelle tiltak som skal bidra til å oppfylle målsettingene er identifisert og samlet i en handlingsplan. Flere tiltak vil komme til. Avklaring av finansiering vil inngå i de årlige prosessene med års- og langtidsbudsjett.

Planen omhandler store byggeprosjekter spesielt. Disse er enten knyttet til at store leiekontrakter utløper, eller at det er nye eller endrede arealbehov. Leiekontraktene med Statsbygg for studiestedene Lillehammer og Hamar utløper i henholdsvis 2023 og 2028. Arealene på de to stedene utgjør omlag 60 prosent av høgskolens totale arealer. De overordnede føringene i studiestedsutviklingsplanen vil danne grunnlag for mer detaljerte reviderte planer for det enkelte studiestedet, som skal oppdateres jevnlig og har et relativt kort tidsperspektiv. Føringene vil tilpasses det enkelte studiesteds egenart.

Rammebetingelser og føringer

Det er tatt utgangspunkt i høgskolens strategiske plan. Politiske føringer påvirker gjennom krav om redusert arealbruk per ansatt, reduserte bevilgninger begrunnet i avbyråkratisering og effektivisering, og forventninger om at leiekostnadene til private reduseres med 15% i løpet av 10 år.

Fusjonsplattformen er lagt til grunn med en flercampus-løsning bestående av seks studiesteder og to desentrale studiesteder. Det er ikke foretatt vurderinger av økonomisk og regional bærekraft knyttet til dagens struktur, da prognosene som må ligge til grunn for vurderingene vil være tett knyttet til ny strategisk plan. I mangel av langsiktige prognoser er det tatt utgangspunkt i dagens aktivitetsnivå og langtidsplan.

Eventuell endring i arbeidsdeling mellom studiesteder slik KD forespør er ikke vurdert, da dette henger nært sammen med høgskolens strategiske planprosess som starter i 2020.

Det er utarbeidet analyser, rammebetingelser er kartlagt og store byggesaker identifisert. I grunnlaget inngår også arealkartlegginger gjennomført på Lillehammer, Hamar og Rena, samt utviklingsplan for studiested Lillehammer fra 2012.

Skisseprosjektet «rehabilitering Sørhove» i regi av Statsbygg i 2019 har gitt nyttig kunnskap om rehabilitering i motsetning til å bygge nytt, miljøstandarder, tilrettelegging for effektive og fleksible arealløsninger, og ny utforming av undervisningsrom og studentarbeidsplasser.

Med ny teknologi og nye undervisningsformer vil studentene ta større plass, og det må derfor være en ambisjon å øke arealandelen til undervisning og studentarbeidsplasser. Omlag 15 % av høgskolens arealer benyttes til undervisningsformål og grupperom. I tillegg til grupperommene er det etablert studentarbeidsplasser i tilknytning til blant annet bibliotek, kantiner og fellesarealer. Politisk planlegges det med at Statsbygg skal overta også bygg og eiendommer fra BOTT-universitetene, og det er mål om at sektorens leie av private skal reduseres med 15% i løpet av 10 år.

For langsiktige leiekontrakter knyttet til kjernevirksomheten er Statsbygg den foretrukne utleier, mens for mer kortvarige behov er det private leiemarkedet mer aktuelt.

For andre krav det er tatt hensyn til innenfor energi, universell utforming, transport til/fra og mellom campuser, digitaliseringsstrategi, fredning og vern og kunst i offentlige rom se *Vedlegg 5. Andre rammebetingelser - energi, universell utforming, transport til/fra og mellom campuser, digitaliseringsstrategi, fredning og vern og kunst i offentlige rom.*

Gjennomførte analyser

Som nevnt over er det utarbeidet analyser som grunnlagt for arbeidet med studiesteds-utviklingsplanen.

Eksisterende arealtyper og bruk

Totaloversikt er etablert over type rom høgskolen leier I tillegg til bygningene inngår også arealer utomhus, herunder leie av arealer opparbeidet til parkeringsplasser. Oversikten viser at 35% av høgskolens totale arealer på 100.000 kvadratmeter benyttes til undervisning, laboratorier og service- og velferd, 22% til arealer for ansatte og 40% til fellesarealer og infrastruktur. Mer informasjon finnes i *Vedlegg 2 Eksisterende arealtyper og bruk*.

I praksis vil store deler av bygningsmassen benyttes til ulike formål knyttet til høgskolens virksomhet, noe som vanskeliggjør fordelingen av antall kvadratmeter som knyttes til henholdsvis undervisning, forskning og formidling. Det samme gjelder å beregne antall kvadratmeter per student og per ansatte som gir et godt bilde på om den faktiske arealsituasjonen er i tråd med behovene for å utføre aktivitetene til studenter og ansatte. Et høyt antall kvadratmeter per student eller ansatt behøver ikke bety at det er gode lokaler å arbeide i, hvis arealene er utformet uhensiktsmessig i forhold til dagens bruk/ behov.

Arealkartlegging og mulighetsstudier

I samarbeid med Statsbygg er det gjennomført en arealkartlegging og mulighetsstudie ved studiestedene Rena, Hamar og Lillehammer. Felles for disse er at ut i fra den registrerte bruken av lokalene i periodene kartleggingen ble gjennomført, er det tilstrekkelig med lokaler men de er ikke tilpasset behovene. Det kan være at undervisningsrommene er for små eller store for en effektiv arealbruk i forhold til emnestørrelser. For studiested Rena viser kartleggingen også lokalene er for små i perioder med samlinger og det er mangler avlastningslokaler i tilknytning til campus. For flere av studiestedene er det mangel på rom for gjennomføring av nettmøter, undervisning mv som må sees i sammenheng med digitalisering.

Selv om arealkartleggingen viser at det er «nok» arealer, er opplevelsen at det er trangt spesielt på Hamar og Lillehammer, for lite grupperom og kontorer, auditorium og undervisningsrom som ikke er i tråd med behov, dårlig luft og for varmt eller kaldt i rommene. Det oppleves som mye «ekstra logistikk» for å få logistikken til å gå opp. Dette gjelder også de studiestedene det ikke er laget kartlegginger for, og selvsagt i større og mindre grad avhengig av studiestedet. Mange studenter eller stort omfang av undervisning øker sjansen for at det ikke er match mellom behov for plass og det som er tilgjengelig. Jo nærmere full utnyttelse av kapasiteten i rommet eller i ventilasjonsanlegget, jo større sjanse er det for at det oppleves som dårlig luft, varmt eller trangt. Rom og løsninger i gamle bygg har større sjanse for å oppleves som uegnet til dagens bruk. Alt dette er forhold som bidrar til hvordan studiestedet oppleves som lære- og arbeidssted og om lokalene er egnet for virksomheten som utøves. Se *Vedlegg 3 Arealkartlegging og mulighetsstudier*

I tilstandsrapporten for høyere utdanning 2019 fremgår det at gjennomsnittlig antall kvadratmeter per student i høgskolen er 7,4 kvadratmeter, mens gjennomsnittet i sektoren er 14,2 kvadratmeter. Dette er en økning på 0,5 kvadratmeter fra 2017, mens sektoren har redusert antall kvadratmeter med 0,1 per student. Høgskolen er fortsatt den av tre institusjoner i sektoren med lavest antall kvadratmeter per student.

I Statenslokaler.no registreres antall kvadratmeter som høgskolen benytter til arbeidsrelaterte arealer, det vil si kontorarbeidsplasser og arealer i tilknytning disse. Gjennomsnittlig antall kvadratmeter per ansatt i høgskolen er 22 kvadratmeter og Regjeringens norm er maksimum 23 kvadratmeter. Gjennomsnittlig kontorstørrelse i høgskolen er 14 kvadratmeter. En reduksjon av gjennomsnittlig kontorstørrelse til for eksempel 10 kvadratmeter, vil frigjøre om lag 5.000 kvadratmeter eller arealer tilsvarende 500 nye kontorplasser på 10 kvadratmeter. For å kunne benytte disse arealene til andre formål vil innebære ombygginger av arealene og må sees i sammenheng med planer for rehabilitering av eksisterende lokaler eller nye bygg.

Leieavtaler og husleieordningen

Høgskolen leier i dag 70% av bygningsmassen fra Statsbygg. Resten av bygningsmassen leies av private utleiery, hvorav lokalene på studiested Elverum utgjør hovedparten av dette.

Det å leie både av Statsbygg og private utleiery, har både fordeler og ulemper. Leiekontraktene er i praksis ikke veldig forskjellige, men beslutningsprosesser og – kompleksitet og utleierens formål med virksomheten innebærer at private utleiery oppfattes mer «lettbeinte» enn Statsbygg. Høgskolen har fullmakt til å inngå leiekontrakter som i sum innebærer leiekostnader under 100 millioner kroner, forutsatt at kostnaden dekkes innenfor ordinær bevilgning. Dette gir muligheter for å løse kortsiktige arealbehov. Ulempen er at det kan innebære høyere leiekostnad.. Leiekontraktene med Statsbygg er langsiktige og må godkjennes av Regjeringen uavhengig om disse er innenfor ordinært budsjett eller forutsetter tilleggsbevilgning.

Varigheten på leieavtalene varierer, men er i hovedsak langsiktige med begrensede oppsigelsesklausuler. Langsiktige avtalene gir stabilitet og tid til å planlegge videreutvikling av bygningsmassen, samt at de normalt gir en lavere husleie. Samtidig utfordrer lange kontrakter en jevnlig konkurranseutsetting som blant annet gir økt handlingsrom og sikrer lokaler i tråd med nåtidens bruk og standarder. De siste årene er arealbehov i noen grad løst gjennom korte leieperioder. Mer detaljert informasjon finnes i *Vedlegg 4 Leieavtaler og husleieordninger*.

Digitaliseringens rolle i studiestedsutviklingen

Høgskolens digitaliseringsstrategi ble vedtatt i november 2018. En av de fem strategiske satsingsområdene er å utvikle en moderne og sikker digital infrastruktur. Strategien legger grunnlaget for en systematisk utvikling av digitale løsninger og skal bidra til kvalitetsheving og effektivisering. Brukerorientering er det sentrale utgangspunktet og studentenes læring i fokus. Virksomhetsmodell, organisasjon og arbeidsprosesser videreutvikles for å utnytte dagens og morgendagens teknologi. Realiseringen av strategien skjer desentralt gjennom at løsningene tas i bruk og ansvar for gjennomføring av tiltak ligger til den enhet som er ansvarlig for tjenesten. Direktør for digitalisering og infrastruktur har et realiserings-, koordinerings- og videreutviklingsansvar.

En vellykket studiestedsutvikling er avhengig av digitalisering. Fremtidens studiested vil innebære å være «litt her og litt der», og riktig utformet har den en plass til alle. Fremtidens måte å jobbe på vil innebære mer bevegelse mellom forskjellige løsninger, avhengig av arbeidsoppgaven. Stillesoner og biblioteker glir over i sosiale lounges og møteplasser, samtalerom, steder der man kan ta en telefon uten å bli forstyrret eller lokalisere et prosjekt i et halvt år. De fysiske løsningene skal støtte hver enkelt student, ansatt eller gruppe sin måte å jobbe på.

Forutsetningen for at dette skal fungere er IT-teknologi. I takt med at nettverkene sprer seg, verktøyene blir mobile og infrastrukturen ikke lenger må kables inn i veggene, er studiestedet både et sted man er, og en tilstand man befinner seg i når man studerer og jobber. Studenter og ansatte beveger seg gjennom studiestedet, pendler mellom egen desktop og skyen, inviterer folk inn i møter, eller utveksler kunnskap, et notat eller en strategi med andre, uavhengig av hvor de befinner seg.

Digitaliseringen påvirker også driften av byggene. Nye digitale løsninger kan også forenkle driften av byggene, sikre bedre utnyttelse av arealene ved sensorbruk og gir større muligheter til automatisering av tjenester som kan tilbys 24/7. Innenfor eiendomsforvaltning- og utvikling er det tatt i bruk nye digitale løsninger både for å finne fram på campusene og for bedre forvaltning og drift. Det er tatt i bruk et nytt elektronisk forvaltnings- drift og vedlikeholdssystem for bedre systematikk og oversikt som grunnlag for videreutvikling av bygningsmassen og oppfølging av serviceavtaler.

Miljø og bærekraft en sentral og omfattende plass

Dette er tiåret da klimastreikerne blir voksne og inntar høyere utdanning. Studenter og ansatte trykker på for endring. I tillegg har regjeringen utfordret sektorens rolle i det grønne skiftet. Det omfatter bærekraft i utdanninger og forskning, men også konkrete målsettinger og tiltak knyttet til miljø og klima. Bygninger står for en tredel av alle klimagassutslipp og 40 prosent av verdens energibruk. Høgskolens bygninger og transport utgjør dermed en stor del av høgskolens klimaavtrykk. Disse er relatert til resultatindikatorer som HINN fremover er pålagt å rapportere på.

Bærekraft og miljø har derfor fått en sentral og omfattende plass i den overordnede studiestedsplanen, både med hensyn til målsettinger og identifiserte aktuelle tiltak.

Høgskolen leier omlag 100.000 kvadratmeter, og sammen med transport til/fra og mellom studiestedene, utgjør dette en stor del av høgskolens klimaavtrykk. Byggenes alder, utforming og tekniske løsninger, tilsier at det er betydelig potensiale for å redusere dette fotavtrykket. Høgskolen vil bidra til å fremme klima- og miljøvennlige løsninger, både gjennom å ta i bruk løsninger selv og å legge til rette for at klima- og miljøvennlige løsninger kan velges.

I tillegg til det grønne skiftet har bærekraftig utvikling også en økonomisk og sosial side. Stabile og inkluderende campus er en viktig brikke for at studenter og ansatte skal ha et trygt og stabilt student- og arbeidsliv. Utformingen av bygg og uteområder er viktig og kan også bidra til å redusere utenforskap og ensomhet, omfanget av mobbing og hindre trakassering. I arbeidet med sosial bærekraft er studentenes helse- og trivselsundersøkelse sentral.

Prosess og forankring

Overordnet studiestedsutviklingsplan

Arbeidet med overordnet studiestedsutviklingsplan er gjennomført i linjen og ikke som et prosjekter slik det er gjort andre steder. Dette skyldes blant annet at Statsbygg trakk tilbake prosjektstøtten som var lovet, begrenset tid igjen av eksisterende strategiplan og tidspress.

Dette er forsøkt kompensert gjennom at studiestedsutvikling har vært diskusjons- og orienteringssak i ledergrupper på institusjons- og fakultetsnivå og i formelle organer som hovedarbeidsmiljøutvalg, læringsmiljøutvalg og IDF-møter med hovedtillitsvalgte og hovedverneombud.

Studiestedsutviklingen har også vært tema på flere møter med studentorganisasjonen (STINN), studentrådslederne og studentsamskipnaden (SINN).

Det er innhentet inspirasjon og erfaringer fra Statsbygg og flere av de større institusjonene i sektoren.

Studiestedsvise planer

Den overordnede studiestedsutviklingsplanen er utgangspunktet for de studiestedsvise planene som skal videreutvikles fra før fusjonen for de seks studiestedene. Faktainformasjon om stedene finnes i *Vedlegg 6 Høgskolens studiesteder*. Tilstandsvurdering av bygningsmassen vil inngå i arbeidet (*Vedlegg 7 Tilstandsvurdering av bygningsmassen på studiestedene*). Ambisjonen er å ha planer for alle studiestedene innen utgangen av 2021. Arbeidet skal skje i nær dialog med berørte fakulteter, studentene, samskipnaden, vertskommunene og andre samarbeidspartnere. På studiesteder hvor leiekontraktene er i ferd med å utløpe, eller det planlegges større rehabiliteringsprosjekter, vil framdriften og arbeidet sees i sammenheng med dette.

Interne fagmiljøer vil bli forespurt om å bidra. Enkelttemaer i handlingsplanen er kan bli tema i både egne og eksterne studentoppgaver, enten i høgskolen eller i regi av Statsbygg. Det vil kjøpes konsulentbistand fra eksterne. Bistanden vil være knyttet til utarbeidelse av mulighetsskisser, prosjektdeltakelse og –ledelse og kontraktsforhandlinger.

Statsbygg vil bli bedt om å bistå i arbeidet med de studiestedsvis planene, både som utleier men ikke minst på bakgrunn av den erfaringen og kompetansen de har fra tilsvarende prosesser hos andre – beste praksis. For å få en helhetlig struktur vil Statsbygg bli bedt om å bistå i arbeidet også for studiesteder hvor de ikke er eier av bygningsmassen.

Formell involvering i arbeidet med studiestedsutviklingen vil skje i høgskolens ulike møtefora; Arbeidsmiljøutvalget, Læringsmiljøutvalget og IDF-møter hvor hovedtillitsvalgte og hovedverneombud er med.

Involvering og mulighet for gi innspill til planen skal fange bredt. Det vil bli etablert arbeidsgrupper med deltakelse fra studenter, ansatte og andre involverte i tilknytning arbeidet med omfattende og viktige temaer som utforming av kontor- og studentarbeidsplasser, fremtidens bibliotek, studentarbeidsplasser og læringsmiljø og områder hvor utforming av arealer påvirker gjennomføring av undervisning og forskning. Det er også løse planer om å benytte høringer, referansepaneler, og informasjon på web der dette er hensiktsmessig. Det vil bli utarbeidet framdriftsplaner og planer for medbestemmelse og involvering i tilknytning de studiestedsvis planene.

Byggeprosjekter

Større byggeprosjekter (2020 – 2030)

Store byggeprosjekter kan være en konsekvens av den overordnede studiestedsplanleggingen, at leiekontraktene utløper eller at det oppstår nye permanente behov. De har stor økonomisk konsekvens og planlegging og gjennomføring har en flerårig tidshorison. Høgskolen står ovenfor store byggeprosjekter knyttet til at leiekontraktene utløpet på Lillehammer og Hamar, endrede behov for jordbruksutdanningen, økt arealbehov studiested Rena og endrede studentbehov på Evenstad.

Større byggesaker og investeringer vil bli forelagt styret for beslutning. Leieavtalene for Lillehammer og Hamar vil ha varighet og være av et økonomisk omfang som forutsetter godkjenning av Kunnskapsdepartementet.

Stuedsted	Byggeprosjekt
Lillehammer	Konseptutredning av rehabilitering og oppgradering av nåværende lokaler på Storhove
Lillehammer	Konseptutredning av nytt bygg i Lillehammer sentrum som alternativ til lokalene på Storhove
Hamar	Konseptutredning av nytt bygg i tilknytning dagens bygningsmassen
Blæstad	Forprosjekt og beslutningsgrunnlag av lokaler til jordbruksutdanningen
Rena	Avklare behov for lokaler på studiested Rena og mulig leie av lokaler i nytt bygg i tilknytning studiestedet
Evenstad	Rehabilitering og oppgradering av «Gammelt administrasjonsbygg» og «Lærerboligen» på studiested Evenstad

Stuedstedene Lillehammer og Hamar

Leiekontraktene med Statsbygg på studiested Lillehammer og Hamar utløper i henholdsvis 2023 og 2028. Dette er de to største studiestedene og prosjektene vil bli omfattende. Utløp av utleie åpner alltid to muligheter. Konseptutredning gir beslutningsgrunnlag i forhold til å rehabilitere eller bygge nytt. Konseptutredningen må starte i god tid før utløpet av leieperioden og det planlegges med å gjennomføre konseptutredning for begge steder parallelt med oppstart i 2020.

Bygningsmassen på Lillehammer utgjør om lag 33.000 kvadratmeter og ble bygget om til høgskoleformål i etterkant av OL i 1994. Byggemetoder og tekniske løsninger er gamle. Det er store arealer som kan brukes bedre. Bygget har en vernegrad som påvirker hva som kan endres både ute og inne. Storhove ligger omtrent seks kilometer utenfor sentrum, mens store deler av studentboligene ligger sentrumsnært. Studenter, ansatte og besøkende kommer seg til studiestedet med buss og bil, men også sykkel og beina.

Rehabilitering og ombygging av eksisterende bygningsmasse for å oppnå effektive- og fleksible arealløsninger, effektiv drift og miljøvennlige løsninger medfører betydelige investeringer. Beliggenheten gir miljømessige klimaavtrykk knyttet til transport og arealbruk. Kostnadene vil inngå i husleieberegningen og innebære at kvadratmeterprisen øker. Hvor mye høyere vil avklares i konseptutredningen.

Et nytt bygg i sentrum vil kunne bygges med gode og fremtidsrettede løsninger og redusere høgskolens behov for eksklusive arealer gjennom sambruk av egnede lokaler i sentrum. Det vil ligge nærmere offentlig kommunikasjon og der flere studenter og ansatte bor. Det vil reduserte reiseavstander og bruk av kollektivtransport. Økte kostnadene for tomteareal i sentrum og kvadratmeterpris for nybygg, vil kunne håndteres ved at arealbehovet blir mindre.

På Hamar leies 25.000 kvadratmeter av tre huseiere, hvor 17.000 kvadratmeter (68%) leies av Statsbygg, fordelt på fjorten bygg hvor åtte av disse og deler av uteområdet har verneklasse 2. Leiekontraktene med Statsbygg utløper i 2028 og i perioden fram til 2028 utløper også de øvrige leiekontraktene med private på Hamar. Det gjør det mulig å se fremtidig arealbehov på studiestedet under ett og i sammenheng med planene til Sparebankstiftelsen om nybygg i Hamar for å huse Innlandet Science park.

Campus er i sentrum, lokalisert nært offentlig kommunikasjon og i et område som gir utviklingsmuligheter. Studiestedsutviklingen tenkes å ta utgangspunkt i dagens lokalisering og med en kombinasjon av nybygg, ombygging av deler av bygningsmassen og avhending av noe. Leieavtaler med Statsbygg tenkes konsolidert til en langsiktig avtale som reduserer behov for eksklusive arealer gjennom sambruk av egnede lokaler og kortere leieavtaler i det øvrige utleiemarkedet. Eventuelle infrastrukturelle synergier i arealutnyttelse og partnerskap mellom høgskolens campusutviklingen og Innlandet Science Park vil avklares.

I tråd med utredningsplikten i staten og for å få et best mulig beslutningsgrunnlag for valg av alternativer, vil det foreslås å starte konseptutredning av to alternativer på studiested Lillehammer og av nytt bygg på Hamar i tilknytning til deler av eksisterende bygningsmasse. Det vurderes hensiktsmessig å gjennomføre disse konseptutredningene parallelt, for en effektiv bruk av rådgiverressursene og å kunne se studiestedsutviklingene i sammenheng.

Lokaler til jordbruksutdanningen

Dagens jordbruksutdanningen skjer på studiested Blæstad hvor det disponerer om lag 4.000 kvadratmeter. I tillegg til lokaler til undervisnings- og kontorformål, omfatter bygningsmassen laboratorium/ spesialrom, verksteder og lager. Bygningsmassen er gammel og dårlig tilrettelagt for å kunne tilpasses til nye behov og effektiv drift. Lav husleie kompenseres for nødvendige vedlikeholdskostnader. Det innebærer at risikoen knyttet til manglende vedlikehold tilligger her i større grad høgskolen.

Utviklingen av bygningsmassen på har vært holdt på et minimum i påvente av avklaringene knyttet til utdanningen. Det må gjennomføres et forprosjekt for å fastsette fremtidig arealbehov basert på prognoser for utdanning-, forskning- og formidlingsaktiviteten på studiestedet. Forprosjektet vil inngå både som en del av studiestedsutviklingen på Blæstad og i en konseptutredningen som en del av beslutningsgrunnlaget for å løse jordbruksutdanningens behov for lokaler.

Behov for lokaler på studiested Rena og mulig leie av lokaler i nytt bygg

På studiested Rena leier høgskolen om lag 8.000 kvadratmeter av Statsbygg. Lokalene ble tatt i bruk i 1994 og leiekontrakten ble i 2016 forlenget med 20 år. Aktiviteten har økt siden da og handelshøgskolen har spilt inn behov for undervisningslokaler for å gjennomføre dagens aktivitetsnivå og håndtere fremtidig vekst. I 2017 ble det inngått en intensjonsavtale med Åmot kommune om et skisseprosjekt for et nybygg lokalisert i tilknytning dagens bygg. Arealbehovet lagt til grunn for skisseprosjektet er 700 kvadratmeter.

Eksisterende bygningsmasse er i all hovedsak uforandret siden 1994, og selv om standarden på bygget er relativt god vil det komme vedlikeholds- og oppgraderingsbehov fremover. Når leiekontrakten ble forlenget i 2016, ble leieprisen uendret og dermed ble det ikke innarbeidet midler til oppgradering av bygget. Det planlegges å reforhandle leiekontrakten slik at leieprisen gjenspeiler dagens verdi. Reduserte husleien vil gi finansieringsmuligheter for oppgradering av bygningsmassen som sees i sammenheng med oppgraderingen i sammenheng med eventuell leie av lokaler i et nytt bygg på studiestedet.

Det er ikke konkludert i forhold til leie i et eventuelt nybygg. Et nytt bygg på campus åpner også muligheter for å utvikle velferdstilbudet til studentene, noe som er viktig for studentmiljøet der. En arkitekt har vinter 2020 laget en mulighetsskisse for bedre utnyttelse av eksisterende bygg som kan løse arealbehov helt eller delvis og redusere behovet for nye kvadratmeter. Mulighetsskissen inngår i det videre arbeidet med studiestedsutviklingsplanen på Rena, og vil inngå i beslutningsgrunnlaget om leie i nytt bygg.

Rehabilitering og oppgradering av «Gammelt administrasjonsbygg» og «Lærerboligen» på studiested Evenstad

På studiested Evenstad er deler av eksisterende bygningsmasse oppgrader de siste årene. Det er tatt i bruk nytt administrasjons- og undervisningsbygg og hybelbygg for studenter. Nybyggene er miljøvennlige og bærekraftige og miljøambisjonene for Evenstad «forbildet» for høgskolens studiestedsutvikling.

Det er etablert studentboliger på campus, og det er få andre lokaler og aktivitetstilbud. Derfor er studenttilbudet kanskje enda viktigere enn på de andre studiestedene. Økt aktivitet gir behov for arealer til studentformål og kontorarbeidsplasser.

Det gjenstår to bygg som bør oppgraderes, og som vil bidra til å løse arealbehovene. Statsbygg vil bli bedt om å utarbeide beslutningsgrunnlag for rehabilitering og oppgradering av byggene som benevnes «Gammelt administrasjonsbygg» og «Lærerboligen».

Mindre byggeprosjekter (1 – 3 år)

De studiestedsvis planene vil også beskrive planene for byggeprosjekter på kort sikt og hvordan disse henger sammen med den overordnede studiestedsutviklingsplanen. Finansiering av de mindre byggeprosjektene vil innarbeides i langtidsbudsjettet som en del av de årlige budsjettprosessene.

KD har over Statsbudsjettet 2020 etablert en ordning med mulighet for å søke midler til å delfinansiere tiltak for å utnytte eksisterende arealer mer effektivt. Høgskolen planlegger søknad om midler til ombygging av undervisningsrom og auditorier tilpasset nye behov og moderne undervisningsformer på Lillehammer, Hamar og Rena.

Overordnede føringer for studiestedsutviklingen

1. Åpne og inviterende studiesteder

Åpne og inviterende studiesteder skal legge til rette for god samhandling mellom studenter, ansatte, eksterne samarbeidspartnere og befolkningen i den byen eller tettstedet studiestedet er lokalisert.

Studiestedet skal være en naturlig del av samfunnet rundt og være en inkludert del av byen/tettstedets tilbud av aktiviteter, møteplasser, kultur og servicefunksjoner. Studiestedene skal inngå i vertskommunenes utviklingsplaner, slik at det kan utarbeides helhetlige planer for studiestedet og området rundt. Tilgang til offentlige tjenester og tilbud må inngå i dette. For studiesteder i byer skal det etterstrebes å ha en «bydelstatus».

Studiestedene og områdene rundt skal være oversiktlige og utformes slik at sikkerheten ivaretas og at utenforskap og mobbing unngås. Studiesteder skal være levende med mest mulig aktivitet.

Campus skal bestå av alle typer lokales som undervisningsrom, student- og kontorarbeidsplasser, servicefunksjoner, laboratorium/spesialrom og møteplasser. Det skal tydelig fremgå hva som er campus og gir mulighet for å bygge en «campusidentitet».

Høgskolens kunstsamling består av den verdifulle samlingen av samtidskunst på studiested Lillehammer som høgskolen fikk i gave etter OL i 94, kunstverk finansiert gjennom Kunst i det offentlige rom (KORO), andre gaver fra eksterne og noen egne innkjøpt. Det å være en høgskole med et mylder av folk og aktiviteter gir spesielle utfordringer i å ta vare på kunsten.

HINN har sitt eget kunstutvalg som skal være rådgivende i ivaretagelsen og formidlingen av kunstsamlingen.

2. Effektive og fleksible arealløsninger

Effektive og fleksible arealløsninger er virkemidler for å oppnå både miljø, sosial og økonomisk bærekraftig utvikling. Inkludert i gode arealløsningene inngår også gode digitale løsninger.

Store deler av bygningsmassen har for lav utnyttelsesgrad. Enten fordi de benyttes for lite, eller fordi de er utformet til ett formål og dermed står ubenyttet når det ikke brukes til akkurat dette formålet.. Konsekvensen er leie av mer arealer enn nødvendig for å dekke behovet. Når det oppstår nye behov løses det gjerne gjennom å leie mer arealer i stedet for å omdisponere eksisterende areale. For å oppnå mer effektive og fleksible løsninger vil det bli større fokus på arealutforming, hvordan kvadratmeterne disponeres og til hva, mindre individuelle løsninger og mer fokus på arealer til de oppgavene som skal løses til enhver tid (ofte benevnt som aktivitetsbasert utforming av lokaler).

3. Bærekraftige og fremtidsrettede studiesteder

Høgskolens bygningsmasse skal baseres på bærekraftige og fremtidsrettede bygg. Studiestedet skal ivareta både sosial, miljø og økonomisk bærekraft. Høgskolen skal være en krevende og samarbeidsorientert leietaker, både alene men også sammen med andre i sektoren. Det skal legges til rette for miljøvennlige løsninger.

Miljø og bærekraft er en sentral del av studiestedsutviklingen, både for å redusere høgskolens klimaavtrykk og for å legge til rette for at studenter, ansatte og besøkende kan velge miljøvennlige alternativer.

Målsettinger og tiltak i tilknytning til miljø- og bærekraft vil inngå i en fremtidig miljøstrategi for høgskolen. Det legges opp til å etablere tiltak både på institusjonsnivå og som en del av de studiestedsvis planene. Utformingen av tiltakene vil tilpasses studiestedets lokalisering og egenart. På studiested Evenstad er det eksempelvis allerede gjennomført omfattende tiltak innenfor valg av byggemetoder og energiløsninger. Kildesortering av avfall er det lagt til rette for ved alle studiestedene, men kan forbedres. Fornybar energi benyttes ved alle studiestedene.

Gode eksempler i egen og i andre virksomheter skal inspirere til å oppnå miljøambisjonene. Egne fagmiljøer innenfor miljø- og bærekraft vil inviteres inn i arbeidet. Statsbygg er også en viktig samarbeidspartner.

Sosial bærekraft omhandler risikoreduserende tiltak ved utforming av bygningsmassen og tilbudet på studiestedene for å unngå mobbing og utenforskap.

Sosial bærekraft omfatter også tilgjengelighet og like muligheter for alle, hvor universell utforming av bygningsmasse og uteområder er sentralt. Tilgjengelighet skal også sees i sammenheng med hvordan det er tilrettelagt for å komme til og fra studiestedet. Tilgjengelighet vil måtte avveies opp sikkerheten.

SHOT-undersøkelsen som gjennomføres blant studentene er sentralt for høgskolens arbeid med studentvelferd og læringsmiljø, og er sentralt i arbeidet med utforming av velferdstilbud og tjenester på studiestedene.

Økonomiske og regional bærekraft

Økonomisk bærekraft vil sees i sammenheng med høgskolens virksomhetsstyring for øvrig. Kriteriene som legges til vil være antall studenter og antall ansatte. I tillegg vil det være andre faktorer som påvirker arealbehov og servicetilbud slik som omfanget av eksternt finansiert virksomhet, etter- og videreutdanning, type fagområder og behov for laboratorium/spesialrom. Arbeidsdelingen mellom studiestedene på enkeltområder- og/eller -funksjoner vil inngå i vurderingene.

Vurderinger av økonomisk bærekraft vil inngå i revideringen av planen i tilknytning til ny strategisk plan.

Den økonomiske bærekraften for et studiested vil ikke være et selvstendig kriterium, men vil være en faktor i vurdering av arealbehov og i forbindelse med inngåelse av leiekontrakter.

Den desentrale strukturen er viktig for å kunne være en regional kraft. Høgskolens betydning for regionen er en faktor som vil inngå i vurderingen av bærekraften. Samarbeidet med regionen og høgskolens rolle som regional utviklingsaktør generer aktivitet og ressurser som vil inngå i vurderingen av økonomisk bærekraft.

Fremtidsrettede bygg og studiesteder

En stor del av bygningsmassen er bygget med gammel teknologi og datidens byggemetoder. De er bygget i en tid med nok plass, mindre fokus på klimaavtrykk og lite fokus på arealeffektivitet og tilrettelegging for endringer i behov. Lokalene er i stor grad vært utformet med faste installasjoner som vegger, nettverkskabling, strømuttak, og endringer i behov og funksjoner har vært løst gjennom ressurskrevende ombygginger. Nyere bygg har fokus på arealeffektivitet og bruk av moderne teknologi og styringssystemer, men fortsatt er det tatt lite hensyn til fleksibilitet i utformingen.

Hvordan uteområdene brukes og er utformet med hensyn til bevegelse mellom bygg, skilting, eller sykkelparkering påvirker også hvordan studiestedet fungerer.

Målsettinger for å oppnå føringene

Under følger målsettinger og resultatindikatorer knyttet til de overordnede føringene. Under hver av målsettingene er det beskrevet aktuelle tiltak samlet i en handlingsplan (*Vedlegg 1 Handlingsplan 2020 – 2030 Studiestedsutvikling miljø og bærekraft*). Tiltak og konkretisering av målsettingene, herunder det å tallfeste målene, vil inngå i arbeidet med de studiestedsvisse planene. Det gir mulighet til for å forankre mål og tiltak, samt ta hensyn til studiestedets egenart og situasjon.

1. Målsettinger - Åpne og inviterende studiesteder

- a. Bygg og funksjoner på studiestedet skal støtte opp om all faglig virksomhet, og slik at studiestedet blir et sted for mer enn undervisning.
- b. Alle byggene på studiestedene skal være utformet og lokalisert slik at de framstår helhetlig, og slik at studiestedet er et levende campus store deler av døgnet og året.
- c. Bruk av materialer og farger i interiør skal skje i henhold visuell identitet og merkearkitektur fra 2018.
- d. Studiestedet skal ha alle typer lokaler (undervisningsrom, student- og kontorarbeidsplasser, servicefunksjoner, laboratorium/ spesialrom, møteplasser mv.) og servicefunksjoner og –tjenester som gjør at studenter, ansatte og befolkningen ellers ønsker å oppholde seg der.
- e. Studiestedet skal ha lokalisert funksjoner og tjenester slik at de faktisk benyttes og er hensiktsmessig lokalisert i forhold til hverandre.
- f. Ivareta og formidle kunsten på en god måte i konteksten av å være høgskole.

2. Målsettinger - Effektive og fleksible arealløsninger

- a. Andel totale kvadratmeter benyttet til kontorarbeidsplasser skal reduseres.
- b. Andel totale kvadratmeter som benyttes til studentarbeidsplasser skal økes.
- c. Høgskolen skal, i samarbeid med utleiery, ha tilgang på arealer til kortsiktige behov grunnet endringer i aktivitetsnivå, forskningsprosjekter, laboratorium/ spesialrom mv.
- d. Bibliotek, studentarbeidsplasser og læringsarealer skal tilpasses endringer i faglig virksomhet og studenters fremtidsbehov.
- e. Prinsippene for aktivitetsbasert utforming av lokaler skal legges til grunn for utforming av arbeidsplasser til studenter og ansatte.

3. Målsettinger - Bærekraftige og fremtidsrettede bygg

I bærekraftsbegrepet inngår både miljø, økonomi og sosial bærekraft.

- a. Høgskolen skal være en krevende og samarbeidsorientert leietaker, alene og sammen med andre i sektoren.

3.1 Målsettinger - Fremtidsrettede bygg

- b. Alle nybygg og rehabiliteringer skal være tilrettelagt for fleksibel bruk, arealeffektivisering og effektiv drift.
- c. Tekniske løsninger og arealutforminger skal legge til rette for sentralisert og automatisert drift og at tekniske anlegg og funksjoner skal være behovsstyrt.
- d. Høgskolen skal være en krevende og samarbeidsorientert leietaker, alene og sammen med andre i sektoren.

3.2 Målsettinger - Miljø og bærekraft

Målsettingene inndelt som i KDs in «miljødugnad» for sektoren

Tema	Målsetting
3.1.1 Arbeidsreiser og transport	<ul style="list-style-type: none">a. Redusere CO₂-avtrykket knyttet til arbeidsreiser og transport, både til/fra studiesteder, mellom studiestedene og ved innenlands- og utenlandsreiserb. Legge til rette for økt bruk av kollektivtransport, sykkel mv i forbindelse med reiser til og fra studiested for studenter og ansatte
3.1.2 Avfall	<ul style="list-style-type: none">a. Redusere total avfallsmengde og øke andelen av avfallet som er kildesortert ved levering til avfallsselskapet.
3.1.3 Vannforbruk	<ul style="list-style-type: none">a. Redusere det totale vannforbruket.
3.1.4 Mat og servering	<ul style="list-style-type: none">a. Arbeide for at mat og serveringstilbudet på studiestedene er mest mulig miljøvennlig og bærekraftig, med tanke på produkter, produksjonsmetoder og servering.
3.1.5 Energi	<ul style="list-style-type: none">a. Alle studiestedene skal ha fjernvarme, eller andre miljøvennlige energikilder, som hovedkilde for oppvarming av byggene.b. Alle høgskolens nye bygg og bygg som rehabiliteres på studiestedene, skal utformes slik at det produseres energi (for eksempel solcelle) og legges til rette for bruk av ulike energikilder.c. Legge til rette for å kunne ta i bruk alternative energikilder (for eksempel jordvarme, varmelagring mv).
3.1.6 Økologi/ uteområder	<ul style="list-style-type: none">a. Alle studiesteder skal ha en plan for sine uteområder, både med tanke på å se områdene i sammenheng med bygningsmassen for øvrig og hvordan bidra til å opprettholde arts mangfoldet.
3.1.7 Innkjøp og anskaffelser innenfor eiendoms- og driftsområdet	<ul style="list-style-type: none">a. Miljøstandarder ved anskaffelse av møbler, inventar og utstyr skal etableres, og årlige anskaffelser skal reduseres til et minimum.b. Bruken av papir til kopi og print skal reduseres.c. Kartlegge og fase ut eventuelle miljøskadelige stoffer.

3.3 Målsettinger - Sosial bærekraft

- a. Servicetilbud og velferdstilbud og –tjenester inngår som en naturlig del av arbeidet med de studiestedsvisse planene.
- b. Ved utforming av bygningsmasse og uteområder skal det velges løsninger som bidrar til tilgjengelighet for alle, og at risikoen for mobbing, trakassering og utenforskap reduseres.
- c. Alle nybygg og ombygginger/rehabiliteringer, inkludert uteområder, skal være universelt utformet. Alle byggeprosjekter skal ha avklarte UU-ambisjoner.
- d. Byggene skal ha størst mulig grad av tilgjengelighet for studenter, ansatte og besøkende. Dette avveies mot behov for sikring av personer og verdier

3.4 Resultatindikatorer og rapportering på miljø

Kunnskapsministeren har utfordret universiteter og høyskoler på hvem som er «grønnest», og institusjonene rapporterer indikatorer, første gang i desember 2019. Det legger opp til å benytte de samme indikatorene internt. Det vil bli rapportert både per studiested og samlet, og med sammenligningstall for sektoren totalt.

Resultatindikatorer:

- Flyreiser totalt og flyreiser per heltidsekvivalent
- Arbeidsreiser - Andel kollektivtransport, helelektrisk bil og bil med fossilt brensel
- Antall parkeringsplasser og andel avgiftsbelagte plasser
- Sykkelparkering - antall og antall under tak
- Antall ladestasjoner/ ladepunkter
- Avfall - antall fraksjoner innvendig sortering og levering til avfallsselskap
- Total avfallsmengde, avfallsmengde og matavfall per heltidsekvivalent
- Vannforbruk per heltidsekvivalent
- Energiforbruk totalt og per heltidsekvivalent
- Produsert elektrisk energi
- Økologi – andel grønne arealer på campus og antall tiltak for å bidra til å opprettholde arts mangfold
- Antall kvm til arbeidsplassformål og undervisningsformål per heltidsekvivalent
- Andel fellesområder og infrastrukturarealer av total bygningsmasse

Rapport:

For å kunne måle resultatene av de tiltak som iverksettes skal det etableres rapporter på gitte miljøindikatorer. Dette vil ses i sammenheng med Kunnskapsdepartementets innføring av måling og rapportering innenfor *fysiske, klima- og miljøaspekter på campus*, og beste praksis på området innenfor sektoren ved UiO.

Når det gjelder rapportering på sosial bærekraft vil det tas utgangspunkt i SHOT-undersøkelsen.

Finansiering, budsjettering og beslutningsprosesser

Finansieringen av bygningsmessige tiltakene kan skje innenfor nåværende leiekontrakt og husleiebeløp, i forbindelse med at leiekontrakten utløper eller reforhandles i leieperioden, og gjennom de årlige vedlikeholds- og investeringsbudsjettene. Statsbygg har etablert en ordning med «grønne avtaler», som kan benyttes for å finansiere miljøtiltak. Høgskolen kan også benytte egne midler gjennom de årlige budsjettene eller ved bruk av avsetninger i balansen.

Tiltak med forslag til finansiering vil inngå i de årlige budsjettprosessene og langtidsbudsjettet. Større byggesaker (leiekontrakter) og investeringer vil bli forelagt styret for beslutning. Leieavtalene for Lillehammer og Hamar vil ha varighet og være av et økonomisk omfang som forutsetter godkjenning av Kunnskapsdepartementet.

Konkretisering og prioritering av tiltak vil inngå i arbeidet med de studiestedsvisе planene.

Vedlegg

- Vedlegg 1 Handlingsplan 2020 – 2030 Studiestedsutvikling miljø og bærekraft
- Vedlegg 2 Arealtyper og bruk
- Vedlegg 3 Arealkartlegging og mulighetsstudier
- Vedlegg 4 Leieavtaler og husleieordninger
- Vedlegg 5 Andre rammebetingelser - energi, universell utforming, transport, fredning/
vern og kunst i offentlige rom.
- Vedlegg 6 Høgskolens studiesteder.
- Vedlegg 7 Tilstandsvurdering av bygningsmassen på studiestedene.

Vedlegg 1 Handlingsplan 2020 – 2023 Studiestedsutvikling miljø og bærekraft

Område	Tiltak	Ansvar
1. Åpne og inviterende studiesteder	<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide helhetlige studiestedsplaner hvor tilbudet i byen/tettstedet inngår. • Etablere tilbud til studenter og ansatte på studiestedet, som også inviterer til bruk for byen/tettstedets befolkning og er tilgjengelig på kveldstid. • Legge til rette for møteplasser mellom studenter, ansatte, næringsliv, lag og foreninger mv. • I samarbeid med studentsamskipnaden, vertskommunene og eksterne tilbydere, etablere servicefunksjoner og studentvelferd på og i tilknytning til studiestedet. • Utforme bygningsmassen slik at det ivaretar både åpenhet og tilgjengelighet, samtidig som sikkerhet og effektiv drift ivaretas. 	<p>Eiendom/Fakultetene</p> <p>Eiendom/Fakultetene/SINN</p> <p>Eiendom</p> <p>Eiendom/Fakultetet/SINN i dialog med vertskommunene</p> <p>Eiendom/Beredskap</p>
2.1 Miljø og bærekraft	<p><i>2.1.1 Arbeidsreiser og transport</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Redusere bruken av flyreiser til et minimum • Jevnlig rapportere på antall flyreiser totalt og per heltidsekvivalent • Etablere løsninger for parkering under tak, sykkelhotell og løsninger for el-sykel-ladere • Øke antall el-bil-ladere på alle studiestedene • Legge til rette for økt bruk av digitale møter. • Utarbeide en plan per studiested for sykkelparkering, omfang av parkeringsplasser utover korttidsparkering, HC/ spesielle tilretteleggingsbehov og elbil-ladestasjoner og hvor stor andel av parkeringsplassene som skal avgiftsbelegges. • Alle høgskolens tjenestebiler skal fortløpende skiftes ut til el-biler. • Avvikle/ redusere til et minimum ordningen med intern budtjeneste mellom studiestedene. Ved kjøp av eksterne 	<p>Ansatte</p> <p>HR</p> <p>Eiendom/Statsbygg</p> <p>Eiendom IT</p> <p>Eiendom/ Statsbygg</p> <p>Eiendom</p> <p>Administrative avdelinger i HA og fakultetsadministrasjon</p>

	<p>transporttjenester, som for eksempel bibliotektransport, skal det stilles krav om bruk av elbil/hybrid-biler.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vurdere ordninger for fellestransport for studenter og ansatte mellom studiestedene Lillehammer, Hamar og Elverum. 	Eiendom/HR
	<p><i>2.1.2 Avfall</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Tiltak for å legge til rette for økt kildesortering på alle studiestedene • Etablere miljøstasjoner for å legge til rette for levering av kildesortert avfall til avfallsselskapene • Etablere systemer for å redusere omfanget av avhending av inventar og utstyr, og som legger til rette for at inventar og utstyr som avhendes kan gjenbrukes av frivillige lag og foreninger/ videresalg. 	<p>Eiendom</p> <p>Eiendom/ Statsbygg</p> <p>Eiendom/ IT</p>
	<p><i>2.1.3 Vannforbruk</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Rapportere årlig på vannforbruk og fortløpende vurdere mulige tiltak per studiested for å redusere forbruket. 	Eiendom/ Statsbygg
	<p><i>2.1.4 Mat og servering</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Jevnlig dialog med studentsamskipnaden og andre eksterne tilbydere og vurdere tiltak i fristasjonsavtaler mellom høgskolen og studentsamskipnaden. • Tiltak for å redusere matavfall • Alternativer til emballasje og bestikk, herunder fase ut bruk av plastbestikk og kopper. • Etablere nye mattilbud og løsninger basert på kortreist mat og miljøvennlige løsninger for håndtering av emballasje og bestikk 	<p>SINN/eiendom</p> <p>SINN/STINN/eiendom</p> <p>Eiendom/SINN</p> <p>SINN/Eiendom</p>
	<p><i>2.1.5 Energi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide beslutningsgrunnlag for å oppnå målsettingen om flere og nye miljøvennlige energikilder på alle studiestedene, herunder løsninger for produksjon av energi og tilrettelegge for nye energiløsninger. 	Eiendom/Statsbygg

	<ul style="list-style-type: none"> Innarbeide krav til bruk av ulike miljøvennlige energikilder og at det skal produseres energi på studiestedet, i kravspesifikasjonen for nye bygg og ved rehabilitering av nåværende bygningsmasse. 	Eiendom/Statsbygg
	<p><i>2.1.6 Økologi / uteområder</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Planlegge utforming og bruk av uteområdene som en del av studiestedsutviklingen Gjennomføre tiltak på alle studiestedene for å bidra til å opprettholde artsmangfoldet 	Eiendom/Statsbygg Statsbygg
	<p><i>2.1.7 Innkjøp og anskaffelser innenfor eiendom- og driftsområdet</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Før beslutning om nyanskaffelser av inventar og utstyr skal muligheter for gjenbruk vurderes. Gjennomgå omfanget av møblering som inngår i «standard kontor/arbeidsplass» Vurdere standarder og løsninger for å legge til rette for mer effektiv bruk av møblering av student- og fellesområder. Innarbeide miljøkrav knyttet til materialer, produksjonsmetode og transport i tildelingskriteriene for anskaffelser. Legge til rette for bruk av digitale løsninger knyttet til student- og ansattarbeidsplasser. Gjennomgå dagens bruk av stoffer/kjemikalier og erstatte disse med miljøvennlige alternativer når dette finnes. Innarbeide krav om at miljøvennlige alternativer skal legges til grunn ved utarbeidelse av kravspesifikasjoner ved anskaffelser. 	Eiendom/IT Eiendom/HR Eiendom Eiendom/Innkjøp IT/Eiendom Eiendom/fakultetene Innkjøp
2.2 Sosial bærekraft	<ul style="list-style-type: none"> I de studiestedsvisse planene skal det defineres hvilke servicetilbud som det skal legges til rette for. Høgskolen, SINN og STINN arbeider fortløpende med å videreutvikle velferdstilbudet og tjenestene på studiestedene. <p>I de studiestedsvisse planene skal det</p>	Eiendom/fakultetene/ Utdanning Utdanning/SINN/STINN Eiendom

	<p>innarbeides lokalisering og arealbehov knyttet til disse tilbudene og tjenestene.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ved utforming av bygningsmassen og uteområder på studiestedene skal det velges løsninger som bidrar til tilgjengelighet for alle, at risikoen for mobbing og trakassering, utenforskap, ensomhet mv reduseres. • Høgskolens uu-ambisjonene innarbeides i kravspesifikasjonen ovenfor utleiery av høgskolens lokaler. • Som en del av de studiestedsvis planene skal det foretas en kartlegging av tilstanden i hvert enkelt bygg og uteområdene, herunder utarbeides en tiltaksplan for å oppnå uu-ambisjonen. • Basert på en risikovurdering og effektiv drift skal det som en del av arbeidet med de studiestedsvis planene utarbeides planer for tilgjengelighet og behov for sikringstiltak av bygningsmassen. 	<p>Eiendom/Statsbygg/SINN</p> <p>Eiendom</p> <p>Eiendom/Statsbygg</p> <p>Eiendom/Beredskap</p>
<p>2.3 Fremtidsrettede bygg (studiesteder)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdere minimumskrav i kravspesifikasjonen for nye bygg og rehabilitering av bygg: <ul style="list-style-type: none"> ○ Større fleksibilitet ved at lokalene tilpasses til bruken med møblery, lettvegger mv og dermed redusere omfanget av faste montasjer og installasjoner. ○ Smarthus-teknologi og styringssystemer for ventilasjon, varme, lys, kjøling og automatisering av driftstjenester ○ Utformingen av arealene legger til rette for automatisering av tjenester innenfor drift og renhold (robotisering/ automatisering) ○ Nye bygg bygges med utgangspunkt som «plusshus» og bygg som rehabiliteres minimum bygges som «nullutslippsbygg/passivhus» ○ At utleier skal være miljøsertifisert og at nye bygg og ved rehabilitering av bygg bygget etter prinsippene for BREEAM og/ eller Svanemerket. 	<p>Eiendom/Statsbygg</p>
<p>3. Effektive og fleksible arealløsninger</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Etablere felles prinsipper for arealdisponering og fordeling av kontorarbeidsplasser i 	<p>HR/Eiendom</p>

	<p>høgskolen og redusere gjennomsnittlig antall kvadratmeter per kontor.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Øke tilbudet av studentarbeidsplasser ved å utnytte dagens arealer mer effektivt og fleksibelt og vurdere fordelingen mellom arbeidsplasser i grupperom og i fellesløsninger. • Gjennomføre prøveprosjekter for å øke utnyttelsesgraden av kontorarbeidsplasser. • Flexibel utforming slik at arealer benyttes til flere formål og bidrar til å øke utnyttelsesgraden (for eksempel undervisningsrom, møterom) • Etablere en arbeidsgruppe for å utarbeide forslag til prinsipper for utforming av fremtidens bibliotek, studentarbeidsplasser og læringsmiljø, sett i sammenheng med studentenes behov, nye læringsformer, bruk av digitale verktøy mv. • Innhente erfaringer og eksempler fra andre institusjoner i UH-sektoren og andre offentlige og private virksomheter. 	<p>Eiendom/Utdanning</p> <p>HR/Eiendom</p> <p>Eiendom/Statsbygg</p> <p>Bibliotek/Utdanning/ Eiendom</p> <p>Eiendom</p>

Type lokaler høgskolen leier

Oversikten nedenfor (tabell 1) viser type rom høgskolen leier. Type rom er gruppert etter formålet med rommene. Deler av lokalene er fellesarealer, som for noen av studiestedene benyttes av flere leietakere (Elverum og Hamar), noe som ikke er hensyntatt i oversikten. I tillegg til bygningsmassen inngår også utomhusarealer, herunder leie av arealer opparbeidet til parkeringsplasser.

Oversikten tar utgangspunkt i type rom som er gruppert under et antatt hovedformål. I praksis vil store deler av bygningsmassen benyttes til ulike formål knyttet til høgskolens virksomhet, noe som gjør det vanskelig å beregne fordelingen av antall kvadratmeter som knyttes til hhv undervisning, forskning og formidling. Eller beregne antall kvadratmeter per student og ansatte som gir et godt bilde på om den faktiske arealsituasjonen er i tråd med behovene for å utføre aktivitetene til studenter og ansatte. Et høyt antall kvadratmeter per student eller ansatt behøver ikke bety at det er gode lokaler å arbeide i, hvis arealene er utformet uhensiktsmessig i forhold til dagens bruk/ behov.

Differansen mellom totalt antall kvadratmeter i tabellen og totalt antall kvadratmeter som leies henger sammen med;

- de desentrale studiestedene Kongsvinger og Oslo inngår ikke i tallene
- tabellen viser netto antall kvadratmeter mens leiekontraktene benytter brutto antall kvadratmeter (BTA).

Tabell 1 Oversikt over type rom høgskolen disponerer/ leier

Formål	Type rom	Antall kvm	Sum kvm pr formål	%-vis andel	Antall rom	Gjennomsnitt kvm pr rom
Undervisning	Auditorium	2 983			27	
Undervisning	Klasserom	7 990			129	
Undervisning	Grupperom	1 987			133	15
			12 960	14,5 %		
Laboratorium, spesialrom mv	Laboratorium, spesialrom, forrom mv	2 425				
Laboratorium, spesialrom mv	Studio, tannklinikk, sykepleie, musikk mv	5 721				
Laboratorium, spesialrom mv	Scene	180				
Laboratorium, spesialrom mv	Verksted	182				
Laboratorium, spesialrom mv	Gymnastikksaler, svømmehall, garderober	2 490				
			10 998	12,3 %		
Service /velferd	Bibliotek	3 151				
Service /velferd	Kantiner inkludert kjøkken	3 283				
Service /velferd	Bokhandel	396				
Service /velferd	Stellerom	12				
Service /velferd	Treningsarealer	314				
			7 157	8,0 %		
Hybelhus	Soverom	1 452				
Hybelhus	Bad	437				
Hybelhus	Kjøkken	684				
			2 573	2,9 %		
Arealer for ansatte	Kontorer	16 430			1186	14
Arealer for ansatte	Møterom	2 700			105	
Arealer for ansatte	Personalrom, stillerom, tekjøkken	1 115				
			20 245	22,6 %		
Fellesarealer	Gangarealer, fellesarealer	21 438				
Fellesarealer	Trapper og heiser	3 120				
Fellesarealer	Kopi/printrom	458				
Fellesarealer	Toaletter	1 183				
			26 199	29,2 %		
Infrastruktur /-arealer	Tekniske rom, sjakter	4 353				
Infrastruktur /-arealer	Lager	3 896				
Infrastruktur /-arealer	Renholdsrom/-sentraler	512				
Infrastruktur /-arealer	Arkiv	333				
Infrastruktur /-arealer	Datarom	178				
Infrastruktur /-arealer	Avfallsrom	129				
Infrastruktur /-arealer	Fryse-/kjølerom	90				
			9 491	10,6 %		
		89 622	89 622	100,0 %		

Vedlegg 3 Gjennomførte arealkartlegging og mulighetsstudier

I samarbeid med Statsbygg er det gjennomført en arealkartlegging og mulighetsstudie ved studiestedene Rena, Hamar og Lillehammer. Felles for disse er at ut i fra den registrerte bruken av lokalene i periodene kartleggingen ble gjennomført, er det tilstrekkelig med lokaler men de er ikke tilpasset behovene. Det kan være at undervisningsrommene er for små eller store for en effektiv arealbruk i forhold til emnestørrelser. For studiested Rena viser kartleggingen også lokalene er for små i perioder med samlinger og det er mangler avlastningslokaler i tilknytning til campus.

Selv om arealkartleggingen viser at det er «nok» arealer, er opplevelsen at det er trangt spesielt på Hamar og Lillehammer, for lite grupperom og kontorer, auditorium og undervisningsrom som ikke er i tråd med behov, dårlig luft og for varmt eller kaldt i rommene. Det oppleves som mye «ekstra logistikk» for å få logistikken til å gå opp. Dette gjelder også de studiestedene det ikke er laget kartlegginger for, og selvsagt i større og mindre grad avhengig av studiestedet. Mange studenter eller stort omfang av undervisning øker sjansen for at det ikke er match mellom behov for plass og det som er tilgjengelig. Jo nærmere full utnyttelse av kapasiteten i rommet eller i ventilasjonsanlegget, jo større sjanse er det for at det oppleves som dårlig luft, varmt eller trangt. Rom og løsninger i gamle bygg har større sjanse for å oppleves som uegnet til dagens bruk. Alt dette er forhold som bidrar til hvordan studiestedet oppleves som lære- og arbeidssted og om lokalene er egnet for virksomheten som utøves.

Statenslokaler.no – nøkkeltall registrert for høgskolen pr 31.12.2018

Regjeringen etablerte i 2017 portalen «Statenslokale.no» hvor alle statlige leieforhold og eiendommer er registrert. Høgskolen har registrere leieavtaler, antall kvadratmeter og hvor stor andelen av arealene som benyttes til arbeidsrelaterte arealer (kontorarealer inkludert møterom, sosiale soner mv). Det er registrert hva vi betaler i husleie, andre lokalkostnader og framleieinntekter, samt antall ansatte og årsverk.

Registreringen av data er gjort på studiestedsnivå. Husleie, andre lokalkostnader og framleieinntekter hentes fra regnskapet og det er spesifisert hvilke konti som skal inngå i tallmaterialet. Antall ansatte og årsverk hentes fra personalsystemet (SAP) og arealene som benyttes til arbeidsrelaterte arealer for ansatte er basert på rapportene fra arealkartlegging foretatt av Statsbygg (Lillehammer, Hamar og Rena). Der de ikke er gjennomført slike kartlegginger er det beregnet med utgangspunkt i tegningene registrert i høgskolens FDV-system.

Tabell 2 Data registrert om Høgskolen i Innlandet i statenslokaler.no for 2018

Stuedsted	Totalt areal (kvm)	Arbeidsplass-relatert areal	Fremleid areal	Antall ansatte	Antall årsverk	Husleie-kostnader	Andre lokal-kostnader	Fremleie-inntekter
Stuedsted Lillehammer	36 815	10 890	0	474	402	59 744 826	11 020 495	0
Stuedsted Hamar	25 963	6 507	1 049	299	256	43 279 884	7 047 327	2 196 404
Stuedsted Blæstad	4 014	671	0	13	12	745 675	1 152 253	50 000
Stuedsted Elverum	14 337	4 326	24	249	215	46 271 792	817 041	95 634
Stuedsted Rena	8 564	1 918	0	107	85	12 245 082	2 573 505	0
Stuedsted Evenstad	9 006	1 559	4 177	67	60	17 595 603	1 604 217	3 044 481
Stuedsted Oslo	1 572	124	0	3	3	2 831 617	122 949	0
Stuedsted Kongsvinger	2 613	249	0	5	5	5 828 801	343 730	0
	102 884	26 244	5 250	1 217	1 039	188 543 280	24 681 517	5 386 519

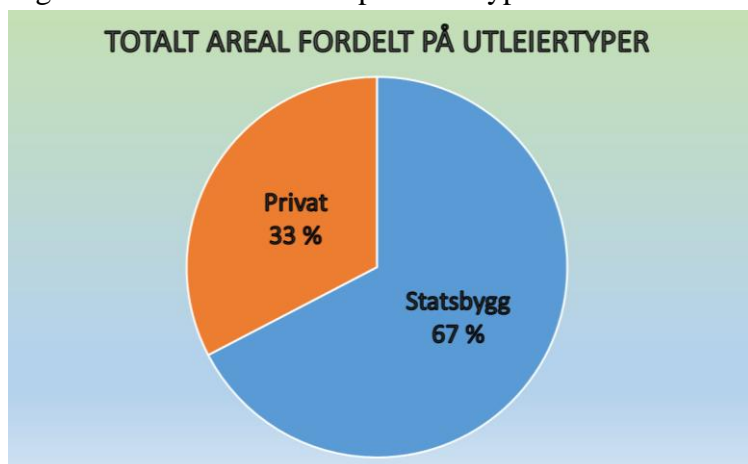
Kilde: Statenslokaler.no

Tabell 3 Arbeidsrelatert areal pr ansatt og kostnaden per kvadratmeter på det enkelte stuedsted

Stuedsted	Arbeidsrelatert areal per ansatt (kvadratmeter)	Kostnad per kvadratmeter (kroner)
Stuedsted Lillehammer	23	1 922
Stuedsted Hamar	22	1 932
Stuedsted Blæstad	52	460
Stuedsted Elverum	17	3 283
Stuedsted Rena	18	1 730
Stuedsted Evenstad	23	3 345
Stuedsted Oslo	41	1 879
Stuedsted Kongsvinger	50	2 362
HINN (gjennomsnitt)	22	2 129

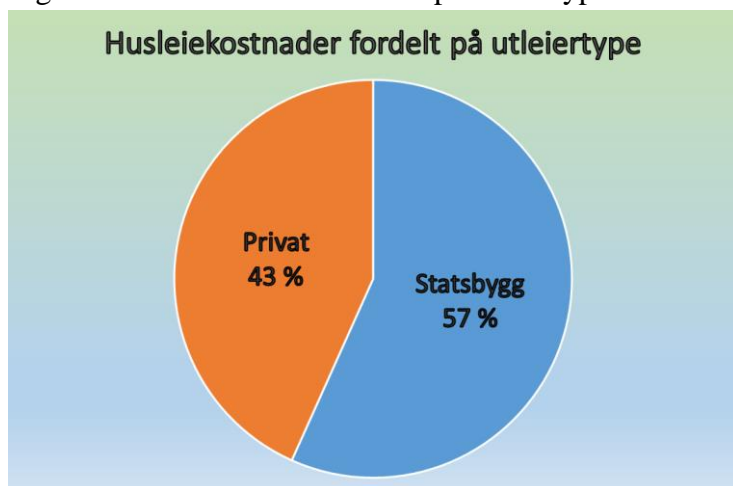
Kilde: Statenslokaler.no

Figur 1 Totalt areal fordelt på utleiertyper

Kilde: Statenslokaler.no

Figur 2 Husleiekostnader fordelt på utleiertyper

Kilde: Statenslokaler.no

Areal per student

I tilstandsrapporten for 2018 (2017-tall) utarbeidet av KD er det beregnet antall kvadratmeter per student, per campus student og per bruker. Bruker i denne sammenheng omfatter både studenter og ansatte. Tabell 4 viser tallene for Høgskolen i Innlandet (HINN) og gjennomsnittet for de statlige universitet og høgskolene (Gj.snitt UH).

Tabell 4

År	Kvm per student		Kvm per campus student		Kvm per bruker	
	HINN	Gj.snitt UH	HINN	Gj.snitt UH	HINN	Gj.snitt UH
2008	9,3	16,6	12,9	18,1	8,6	14,3
2012	7,1	15,5	9,1	17,1	6,7	13,5
2017	6,9	14,3	8,4	15,7	6,5	12,5

Kilde: NSD

Forklaring til tabell 4

Studenter: Totalt antall registrerte personer i alle studentkategoriene om høsten. Inkluderer eksterntfinansiert andel.

Campus-studenter: Totalt antall registrerte personer i kategoriene Studenter (S) og Andre (A) om høsten. Inkluderer eksterntfinansiert andel. Studieprogrammer på nivåene forskerutdanning (FU) og videregående skoles nivå (VS) er utelatt. F.o.m. 2006 er programmer organisert som desentralisert- eller fjernundervisning ekskludert. Før 2006 finnes ikke denne opplysningen.

Brukere: Sum av Studenter (som over) og totalt antall ansatte (årsverk) ved institusjonen.

Arbeidsrelatert areal per ansatt

Basert på det som er registrert av data i statenslokaler.no for 2018 er det gjennomsnittlig antall kvadratmeter per ansatt til arbeidsrelaterte arealer på 22 kvadratmeter per ansatt. Dette er sammenlignbart med normen fastsatte av Regjeringen til å være maksimum 23 kvadratmeter. Vi har ikke sammenlignbare tall for årene tilbake, men basert på at antall ansatte har økt sett opp mot økningen i antall nye kvadratmeter høgskolen leier, er det grunn til å anta at 22 kvadratmeter i 2018 er en reduksjon av antall kvadratmeter pr ansatt sett over tid.

Tabell 5 viser tilsvarende tall på studiestedene. Antall kvadratmeter per ansatt varierer mellom studiestedene, og for studiestedene hvor utslagene er størst relateres dette til at det på disse studiestedene er lavt antall ansatte som sum arealer fordeles på. Det kan også skyldes at disse utdanningene benytter eksterne forelesere mv som ikke blir registrert som ansatte i tallgrunlaget. Det kan også skyldes at arealene til dels benyttes av både ansatte og studenter selv om lokalene er definert innunder arbeidsrelaterte arealer.

Tabell 5 Arbeidsrelatert areal per ansatt på studiestedene

Studiested	Arbeidsrelatert areal per ansatt (kvadratmeter)
Studiested Lillehammer	23
Studiested Hamar	22
Studiested Blæstad	52
Studiested Elverum	17
Studiested Rena	18
Studiested Evenstad	23
Studiested Oslo	41
Studiested Kongsvinger	50
HINN (gjennomsnitt)	22

Kilde: Statenslokaler.no

Antall kvadratmeter per student og bruker på campus er redusert med hhv 2,4 og 2,1 kvadratmeter siden 2008, noe som kan forklares med at økningen i antall studenter og ansatte er høyere enn økningen i antall nye arealer. Det gjennomsnittlige antall kvadratmeter per student er lavere enn gjennomsnittet i UH-sektoren. Samtidig er det gjennomsnittlige antall kvadratmeter benyttet til arbeidsrelaterte arealer på 22 kvadratmeter per ansatt, som er innenfor Regjeringens maksimums norm på 23 kvadratmeter.

Vedlegg 4 Leieavtaler og husleieordningen

Høgskolen leier i dag 70% av bygningsmassen fra Statsbygg. Resten av bygningsmassen leies av private utleiere, hvorav lokalene på studiested Elverum utgjør hovedparten. Ved å leie både av Statsbygg og private utleiere, har både fordeler og ulemper. Leiekontraktene er i praksis ikke veldig forskjellige, men beslutningsprosesser og –kompleksitet og utleierens formål med virksomheten innebærer at private utleiere oppfattes mer «lettbeinte» enn med Statsbygg. Høgskolen har fullmakt til å inngå leiekontrakter som i sum innebærer leiekostnader under 100 millioner kroner, forutsatt at kostnaden dekkes innenfor ordinær bevilgning, noe som gir muligheter for å løse kortsiktige arealbehov. Ulempen er at det kan innebære høyere leiekostnad da kortere leieperiode innebærer økt risiko for utleierens investering. Leiekontraktene med Statsbygg er langsiktige og må da godkjennes av Regjeringen uavhengig om disse er innenfor ordinært budsjett eller forutsetter tilleggsbevilgning.

Leieavtaler

Høgskolen leier i underkant av 100 000 kvadratmeter fordelt på seks studiesteder og to desentrale studiesteder. Varigheten på leieavtalene varierer, men er i hovedsak langsiktige med begrensede oppsigelsesklausuler. Langsiktige avtalene gir stabilitet og tid til å planlegge videreutvikling av bygningsmassen, samt at de normalt gir en lavere husleie. Samtidig utfordrer lange kontrakter en jevnlig konkurranseutsetting som blant annet gir økt handlingsrom og sikrer lokaler i tråd med nåtidens bruk og standarder. De siste årene er arealbehov i noen grad løst gjennom korte leieperioder.

Tabell 6

Stuedsted	Eiendom/ adresse	Utleier	Antall kvm	Utløp leieavtale
Lillehammer	Gudbrandsdalsvegen 350	Statsbygg	34161	2023
	Vormstuvegen 42	Utstillingsplassen	2654	2027
Hamar	Biohus	Bio Invest AS	6237	2025
	Holsetgt 31	Statsbygg	15949	2028
	Midtbyen skole	Statsbygg	1270	2021
	Skolegata 4	Utstillingsplassen	1368	2020
Blæstad	Høyvangveien 40	Hedmark fylkeskommune	4014	2025
Elverum	Terningen Arena	Utstillingsplassen	14313	2040
Evenstad	Anne Evenstadsvei 57A	Statsbygg	9006	4045
Rena	Telthusvegen 12	Statsbygg	8564	2036
Kongsvinger		Høgskolebygg AS	2613	2038
Oslo	Myrens verksted	Myren Eiendom AS	1572	2022

Kostnadskomponenter i husleieavtalene

Husleiekostnadene for alle kontrakter består av tre komponenter;

- A. Husleie som beregnes med utgangspunkt i byggekostnad med påslag for avkastning.
- B. Vedlikehold som er et kr-påslag per kvadratmeter og går til utleierens årlige vedlikeholdstiltak for å opprettholde standarden i leieperioden. Omfanget av vedlikeholdstiltak vil variere.
- C. Brukeravhengige driftskostnader (BAD)/ felleskostnader er driftskostnader som «forskutteres» av utleier men betales av leietaker, som er offentlige avgifter, brøyting, drift av tekniske anlegg mv. I noen tilfeller inngår strøm og fjernvarme.

Husleie (A)

Husleiebeløpet fastsettes når bygget er ferdigstilt og beregnes med bakgrunn i endelig investeringsbeløp. Husleien justeres årlig basert på en offentlig indeks, vanligvis konsumprisindeksen. Kvadratmeterprisen vil dermed følge prisutviklingen, men ikke nødvendigvis kostnadene med å bygge nytt. Nye tekniske krav, krav til kvalitet, tomtekostnader og andre kostnader vil kunne innebære at kvadratmeterprisen for «dagens standard» er høyere enn for eksisterende bygg. Innsparinger i kvadratmeterpris vil ofte innebære dyrere driftsløsninger, mindre effektive arealer, dyrere ombygginger og krevende ombygginger for å tilfredsstille krav til miljø, fleksible løsninger mv.

Forvaltning, drift og vedlikehold (FDV) (B og C)

Fordelingen av kostnadene til forvaltning, drift og vedlikehold er regulert av husleiekontrakten, og den delen av oppgavene og kostnadene som håndteres av utleier inngår i komponentene B og C ovenfor. I tillegg har høgskolen forvaltning-, drift- og vedlikeholds(FDV)-kostnader som belastes direkte. Fordelingen av ansvar mellomutleier og leietakers ansvar varierer, noe som innebærer internt behov for kompetanse og kapasitet på de fleste fagområdene knyttet til FDV.

Dette gjelder også rammeavtaler for energi, håndverkertjenester, arkitekter og rådgivningsbistand.

Ombyggingsprosjekter som gjennomført av utleier på oppdrag fra høgskolen, gir høgskolen en utfordrende dobbeltrolle både som bruker av utleiers rådgivningstjenester og kunde. Erfaringen er at behovet for å ha egen intern fagkompetanse innen byggfagene, prosjektledelse og kapasitet til å følge opp prosjektet er nødvendig. Dette gjelder også for prosjekter i regi av Statsbygg.

Utleier har eget driftspersonell til å drifte selve bygget, tekniske anlegg mv som finansieres gjennom husleiekontrakten jf komponent A til C. Høgskolen har i tillegg egne renholds- og driftstjenester knyttet til høgskolens virksomhet i lokalene. Dette er oppgaver knyttet til renhold, avfallshåndtering, ettersyn av lokalene, mindre utbedringer, flytteprosesser, møblering, rigge lokalene til eksamen, undervisningen mv. Medarbeiderne i disse tjenestene er med unntak av for Kongsvinger og Oslo, ansatt i høgskolen.

Rehabilitering, oppgradering og ombygging av bygningsmassen

Som hovedregel finansieres vedlikehold og rehabilitering av bygningsmassen innenfor de årlige innbetalingene av husleie. Vedlikeholdsplaner og planer for rehabilitering er det utleier som beslutter. Det betyr at dersom høgskolens ønsker å rehabilitere bygget utover utleierens planer må høgskolen finansiere dette over eget budsjett. Også oppgraderinger og/eller ombygginger av bygningsmassen initiert av høgskolen må finansieres av på denne måten. Dette gjelder både leieavtaler med Statsbygg og private utleiere.

Normalt vil bygningsmasse oppgradering samtidig som at den rehabiliteres, mens ombygginger gjerne initieres ut i fra endrede behov. Ombygging av eksisterende lokaler er gjerne kostnadskrevenende, særlig når bruksendring medfører behov for at infrastrukturen oppgraderes (ventilasjon, varme, kjøling, belysning). Hva som da kan finansieres som vedlikehold/ rehabilitering av utleier og hva høgskolen må finansiere selv, er ofte diskusjoner som kommer. Dette er også særlig relevant også i forbindelse med at en leieperiode utløper og en ny leiekontrakt skal inngås.

Reforhandling av leiekontrakter etter kontraktperioden

Når en leiekontrakt utløper, uavhengig om dette er leieavtale med Statsbygg eller private utleiery, vil høgskolen vurdere om hele/deler av virksomheten skal videreføres eller flyttes til andre studiesteder. Skal virksomheten videreføres står en ovenfor to valg; videreføre dagens leieforhold eller leie lokaler i nytt bygg. I begge tilfeller vil normalt leiekontraktene være over 10 år og skal godkjennes av departementet og det er ikke nødvendigvis slik at høgskolen får velge å flytte ut av lokalene.

Leiesaker skal håndteres med utgangspunkt i **Instruks om håndtering av bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor**, som skal bidra til god saksforberedelse og styring med bygge- og leiesaker i statlig sivil sektor, herunder utrede og kvalitetssikre de ulike konseptene.

Det er ulike hensyn å ta og de overordnede prinsippene for studiestedsutvikling vil inngå i disse vurderingene. Konseptutredningen skal gi et best mulig grunnlag å ta beslutning på, både økonomisk, sosial og miljømessig bærekraft.

Nye bygg vil ha en høyere kvadratmeterpris enn eksisterende bygg. Samtidig vil et nytt bygg være mer effektivt å drifte og utformet ut i fra dagens behov og krav til arealeffektivitet og fleksibilitet. For å oppveie at kvadratmeterprisen er høyere i et nytt bygg, må lokalene utformes mer effektivt og fleksibelt slik at man løser de samme funksjonene med færre kvadratmeter.

Alternativet med leie av lokaler i nytt bygg skal vurderes opp mot hva det vil koste å oppgradere dagens bygningsmasse til en akseptabel og fremtidsrettet standard. Når høgskolen går inn i en ny leieperiode på 20 eller 30 år, må lokalene ha en standard som oppfyller fremtidige krav til kvalitet, ivareta krav til miljøvennlig og effektiv drift, og ha arealeffektive og fleksible løsninger som ivaretar behovene for leieperioden. Det vil kreve betydelige investeringer for å oppnå dette.

Vedlegg 5 Andre rammebetingelser – normer for energi og arealbruk, prinsipper for universell utforming, info om transport ved campus, fredning/vern og kunst i offentlige rom.

Energikrav og løsninger i høgskolens bygg

Rundskriv om normer for energi- og arealbruk for statlige bygg

<https://lovdata.no/dokument/LTI/forskrift/2015-11-12-1290>

Prosjektering av nye statlige bygg skal oppfylle nye minimumskrav for energi i byggt teknisk forskrift fra 1. januar 2016. Regjeringen vedtok ved kgl. res. av 12. november 2015 nye energikrav for bygg. De nye energikravene gjelder fra 1. januar 2016 for statlige bygg.

For universitet og høgskoler innebærer kravene at totalt netto energibehov ikke skal overstige 125 kWh/m² oppvarmet BRA pr. år. Det er fastsatt minimumskrav til energieffektivitet og Krav til løsninger for energiforsyning. Det er ikke tillatt å installere anlegg for fossilt brensel og bygning med over 1 000 m² oppvarmet BRA skal ha energifleksible varmesystemer, og tilrettelegges for bruk av lavtemperatur varmeløsninger

Bygningsmassen på studiestedene er i varierende grad tilpasset kravene til energiforbruk og ha ulike energikilder. På studiested Evenstad har vi kommet lengst knyttet til kravene om energieffektivitet, løsning for energiforsyning og byggemetoder. På de andre studiestedene er det innenfor de rammene som er knyttet til at det er til dels gamle bygg, tekniske anlegg som ble etablert med datidens teknologi men som er oppgradert underveis. Fra 2020 vil det være fjernvarme eller andre miljøvennlige oppvarmingskilder på alle studiestedene.

Statsbygg har stort fokus på energiforbruk og det å legge til rette for energieffektive løsninger, noe som også henger sammen med at Statsbygg har en utvidet rolle på vegne av staten enn kun som utleier. Noe som også innebærer at i noen tilfeller finansieres tiltakene innenfor dagens husleiekostnad. Men stort sett anses dette for å være oppgraderinger som skal finansieres av leietaker. På studiested har høgskolen investert i solcelleanlegg som ble finansiert gjennom såkalte «grønne avtaler», som er en ordning hvor investeringer for å reduserte energikostnadene og besparelsen kan benyttes til å finansiere den økte husleien.

Private utleiere er også omfattet av krav til energiløsninger og energieffektivitet, og i byggeprosjekter er også private utleiere opptatt av å legge til rette for miljøvennlige og – effektive løsninger. Slik leieavtalene er bygget opp er det ikke noe økonomisk incitament for utleier å gjøre tiltak underveis i leieperioden, da kostnadene for energi belastes leietaker enten gjennom felleskostnadene eller direkte.

Vi er inspirert av den satsingen som er gjort på studiested Evenstad, blant annet det nye administrasjonsbygget som er bygget som nullutslippsbygg og bruk av massivtre som

konstruksjonsmateriale. Når høgskolen i fremtiden skal rehabilitere eksisterende bygg eller leie lokaler i nye bygg, basere dette på hhv passivhus/ nullutslippsbygg og plusshus.

Plusshus¹ er en bygning eller bolig som er konstruert, designet og innrettet for å få det totale energiregnskapet til å gå i pluss. Et plusshus skaper mer energi gjennom sin levetid enn det som ble brukt til produksjon av byggevarer, oppføring, drift og riving av bygget (livsløpssyklus).

Energibehovet til bygningen kan reduseres gjennom passive tiltak som ekstra varmeisolasjon, ekstra god tetthet, gode vinduer, varmegjenvinning, etc. Samtidig vil innretninger som fanger opp gjenvinnbar energi være en del av konstruksjonen. Disse innretningene kan feks være sol-, vind- og/eller vannkraftproduksjonsanlegg. Energien som fanges opp utgjør mer enn bygningen/boligen trenger til oppvarming, varmtvann, elektrisk utstyr og belysning totalt over året. Slik blir hvert plusshus et lite kraftverk. Med et slik system kan enhver bygning/bolig ha muligheten til å kjøpe og selge energi.

Nullutslippsbygg² er bygg med et årlig netto energibehov eller utslipp (av klimagasser) lik null. Bruken av energi kan ikke nødvendigvis være null, så et nullutslippsbygg må kompensere gjennom lokal generering av energi fra solceller eller andre fornybare energikilder. Et bygg kan generere overskudd i enkelte perioder og underskudd i andre, så lenge det årlige snittet går i null. Innretningen må produsere eller absorbere like mye energi som det forbraker. Energibehovet til bygningen kan reduseres gjennom passive tiltak som ekstra varmeisolasjon, ekstra god tetthet, gode vinduer og varmegjenvinning.

En definisjon på nullutslippsbygg går ut på at bygget i løpet av sin levetid må generere nok energi til å kompensere for alle utslipp av klimagasser fra både bygging og bruk av bygget.

Passivhus³ er hus med en spesiell konstruksjon som gir et vesentlig lavere energibehov enn dagens standard. Passivhus har et energibehov som er ca. 25% av normen for tradisjonelle boliger. Energibehovet reduseres gjennom passive tiltak som ekstra varmeisolasjon, ekstra god tetthet, gode vinduer, utnytting av solenergi og varmegjenvinning.

Universell utforming

Prinsippet om universell utforming er nedfelt i formålsparagrafen, § 1-1, i plan- og bygningsloven med tilhørende tekniske forskrifter og veiledninger. I § 1-1 heter det at prinsippet om universell utforming skal ligge til grunn for planlegging og kravene til det enkelte byggetiltak. Universell utforming betyr at bygg og uteareal skal utformes, så langt det er mulig, på en slik måte at bygg og uteareal kan benyttes av alle mennesker.

¹ Wikipedia

² Wikipedia

³ Wikipedia

Statsbygg sin handlingsplan for universell utforming

Statsbygg har som overordna mål at alle byggjeprojekt skal vere i samsvar med prinsippa om universell utforming, og at alle bygga vi forvaltar, skal vere universelt utforma innan år 2025. For å nå dette målet har vi laga ein handlingsplan.

Handlingsplanen for 2017-2021 tek omsyn til både samfunnsinteresser, økonomiske forpliktingar og kunnskapsutfordringar på feltet.

I ein del tilfelle kjem målet om universell utforming i konflikt med andre omsyn. Det kan mellom anna vere vanskeleg å oppnå universell utforming i verneverdige bygg. Innanfor bygningsmassen vil det derfor vere nokre bygg, eller delar av bygg, der det ikkje er mogleg å fullt ut leggje til rette for alle.

Statsbygg har nettopp vedteke ein handlingsplan for 2017-2021. ⁴

(<https://www.statsbygg.no/files/samfunnsansvar/uu/handlingsplanUU-2017-2021.pdf>)

Bygg for alle (<https://byggforalle.no/>)

Statsbygg har dei seinare åra gjennomført ei omfattande kartlegging av universell utforming i bygga vi forvaltar. Nettstaden Bygg for alle viser kor tilgjengeleg bygga vi forvaltar, er. Over 700 statsbygg er no registrerte i Bygg for alle. Det betyr at publikum på førehand kan sjekke bygget, alt frå inngangen til dei ulike besøksromma. Mange kommunar, fylkeskommunar og andre institusjonar bruker no Bygg for alle i forvaltninga si. ⁵

Dette innebærer at de studiestedene høgskolen leier av Statsbygg er omfattet av handlingsplanen og registrert i bygg for alle-portalen. På studiesteder med bygg som leies av andre enn Statsbygg, må høgskolen følge opp at offentlige krav (blant annet i TEK 17) og til universelt utformet er ivarettatt. Høgskolens ambisjoner utover dette må høgskolen følge opp ovenfor utleier uavhengig av om det er Statsbygg eller andre utleiere.

Transport til/fra og mellom studiestedene

Høgskolen i Innlandet har syv studiesteder i Innlandet fylke og ett i Oslo. Hvordan studenter, ansatte og besøkende kommer seg til/fra studiestedet, og mellom studiestedene, avhenger også av hvilke transportløsninger det er tilrettelagt for og som er hensiktsmessig. Vi har ikke oversikt over omfanget av bruken av ulike transportløsninger, men det oppfordres til bruk av kollektivtransport, sykkel eller gå når det er mulighet for det. Det er også investert i nytt utstyr for å legge til rette for at fysiske møter erstattes av nettmøter når dette er hensiktsmessig.

⁴ <https://www.statsbygg.no/Samfunnsansvar/Universell-utforming/>

⁵ <https://www.statsbygg.no/Samfunnsansvar/Universell-utforming/>

Alle studiestedene har parkeringsløsninger for bil, og med unntak av Hamar, Kongsvinger og Oslo er dette gratisparkering både for studenter og ansatte. Parkeringssituasjonen er ved flere av studiestedene vanskelig og det er nødvendig å gjøre tiltak for å redusere behovet for parkering. Ved alle studiesteder er det elbil-ladere med brukerbetaling.

Høgskolen har egne tjenestebiler som medarbeidere i eiendomsavdelingen og IT benytter for å utføre oppgaver på tvers av studiestedene. Fakultetene har også egne biler, traktorer mv knyttet til sin virksomhet. Til å transportere brev og pakker mellom studiestedene kjøpes det en ekstern budtjeneste. I tillegg kjøpes det tjenester fra bibliotektransport for frakt av bøker til/fra folkebiblioteket og høgskolens biblioteker.

FDV-systemet vil gi bedre mulighet til å vurdere oppgaver og ressursbruk knyttet til driften av bygningsmassen.

Utleiere har egne styringssystemer for forvaltning og drift av bygningsmassen.

Styringssystemene relatert til de tekniske anleggene (ventilasjon, kjøling, oppvarming) og lys påvirker energiforbruket vesentlig. Graden av mulighet for å styre anleggene pr rom/ areal i forhold til faktisk bruk, påvirker både energiforbruket men ikke minst luftkvaliteten i lokalene.

Høgskolen bør ha som ambisjon at bygg som rehabiliteres og nye bygg, skal utformes for å legge til rette for automatisering og fjerndrifning (smarthus). Det kan være knyttet til drift av ventilasjonsanlegg, lys og varme, låssystemer eller fjernstyring av robotstøvsugere, gulvvaskemaskiner, sensorer for å få beskjed om påfyll av papir/såpe på toaletter, tømning av avfallsbeholdere mv. Dette er funksjoner som både påvirker muligheten for å gi bedre kvalitet til brukerne, optimalisere driften av bygningsmassen og legge til rette for at byggene kan brukes større deler av døgnet og uka enn tidligere.

Fredning og vern

Høgskolen i Innlandet har bygg med ulik vernegrad. Dette gjelder særlig de eldste byggene og er hovedsakelig Statsbygg sine eiendommer og ivaretas av Statsbygg. De vernede byggene er en viktig del av identiteten på studiestedet og høgskolen, og i videreutviklingen av studiestedene blir det viktig å ivareta både vernehensyn men balansere dette opp mot framtidige behov og løsninger.

«I landsvernplanene blir eiendommene gruppert i to verneklasser. Bygningene i verneklasse 1 blir fredet av Riksantikvaren etter kulturminneloven. Alle endringer på disse må godkjennes av Riksantikvaren. Verneklasse 2 er et selvpålagt vern, forankret i ansvarlig departement og sørget for av den ansvarlige forvalteren. I noen tilfeller skjer det også gjennom kommunale planer etter plan- og bygningsloven. Statsbygg lager en forvaltningsplan for alle

eiendommene, uavhengig av verneklasse, for å sikre at eiendommene blir forvaltet på en forsvarlig og god måte»⁶.

«Det er atskillig mer kostnadskrevende å oppgradere og utvikle vernede bygninger. Det vil være en forskjell sett i forhold til type vernestatus. Her vil fredede bygninger som hovedregel koste mer enn bygninger i verneklasse 2, og det vil være forskjell på om hele bygget har vernestatus eller for eksempel bare eksteriøret. Vi har ingen norske offisielle nøkkeltall, men erfaring viser at det ofte er 1,5-2 ganger så kostbart å oppgradere bygninger som er omfattet av vern. I Danmark opererte man for en tid tilbake med en faktor fra 1 til 5 der 1 betyr normal kostnad, mens 5 gjaldt fredede slott. Det vil si at disse var fem ganger dyrere å rehabilitere.»⁷

Kunst i det offentlige rom

Kunstordningen for statlige nybygg innebærer at det settes av en prosentandel av byggebudsjettet til kunst i alle statlige byggeprosjekter. Ordningen forvaltes av KORO (Kunst i offentlige rom). I tillegg til Kunstordningen for statlige nybygg, er det også etablert Kunstordningen for leiebygg og eldre statsbygg og Lokalsamfunnsordningen.

Høgskolen har en omfattende kunstsamling innenfor Kunstordningen for statlige bygg. Kunstverkene er presentert på KORO sin hjemmeside <https://koro.no/prosjekter/>. I tillegg har høgskolen kunst som er gitt i gave eller kjøpt over høgskolens eget budsjett. På studiested Lillehammer er det en stor OL-kunstsamling som ble gitt til høgskolen til OL i 1994.

⁶ <https://www.statsbygg.no/Samfunnsansvar/Kulturminnevern/Landsverneplaner/>

⁷ <https://www.uio.no/om/strategi/dokumenter/uio-masterplan-2015.pdf>, side 24

Vedlegg 6 Informasjon om Høgskolens studiesteder

Høgskolen har seks studiesteder og to desentrale studiesteder. I denne versjonen av den overordnede studiestedsplanen beskrives fakta om studiestedene. Disse vil bli erstattet av de studiestedsvisse utviklingsplanene.

Høgskolen i Innlandet, Campus Lillehammer 8

Studiested Lillehammer består av sju bygninger og et stort hageanlegg. Høgskoleanlegget ligger ca. fem kilometer nord for Lillehammer.

Høgskoleanlegget har utgangspunkt i Storhove, som var storgård fra år **1400 til 1800**. I **1888** ble gården overtatt av amtet, og **1896** startet landbruksskole på eiendommen.

Skolens undervisningsbygg er fra **1927**, etter at den gamle brant i 1925. Landbruksskolen opphørte i 1970, og Hedmark/Oppland distriktshøgskole flyttet inn samme år.

1979 ble det vedtatt at høgskolen, som i mellomtiden var blitt Oppland distriktshøgskole, skulle ha permanent sete på Storhove. Året etter ble reguleringsplan for utvikling av eiendommen vedtatt. Utbyggingsplanene ble først iverksatt etter **1988**, da Lillehammer ble tildelt OL for 1994.

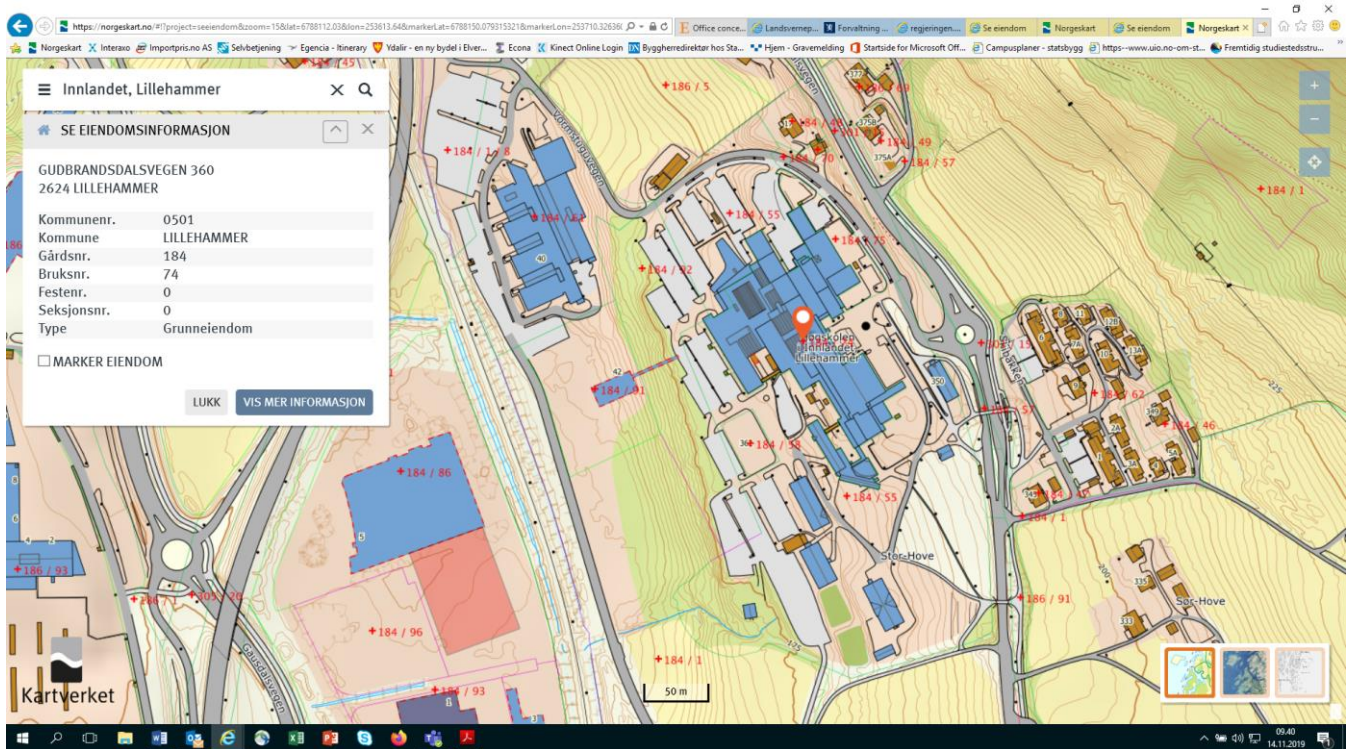
Eiendommen ble overtatt av staten **1989**, og første nybygg sto ferdig samme år. Så kom høgskolesentret, bygget som radio- og mediesenter for OL, men planlagt for etterbruk som høgskole. Sentret er tegnet av Lillehammer arkitektteam AS, og er et sammenhengende kompleks med lokaler for flere utdanninger.

I **2004** gjennomførte Statsbygg en rehabilitering og oppførte et nybygg for Den norske filmskolen ved Høgskolen i Lillehammer og i **2011** en ble det foretatt en ombygging av Høgskolens 1739 kvadratmeter store beredskapslokaler til undervisningsformål. Les mer i prosjektenes ferdigmeldinger.

Vern

Landsverneplanen for KD definerer tre av bygningene i verneklasse 2: Hove (høgskolesentret, byggetrinn fra 1994), undervisningsbygningen fra landbruksskoletida (Gammelbygget) og stabburet. De to sistnevnte med parken rundt er vernet i reguleringsplan etter plan- og bygningsloven. Formålet er å vise et karakteristisk eksempel på en landbruksskole, at denne ble et senter for videre skoleutvikling samt å vise hvilken satsing som lå i høgskolereformen fra 1994.

⁸ <https://www.statsbygg.no/Prosjekter-og-eiendommer/Eiendommer/Universitet-og-hogskolesektor/00700-Hogsk-i-Innlandet---Lillehammer/>

Høgskolen i Innlandet, Campus Hamar 9

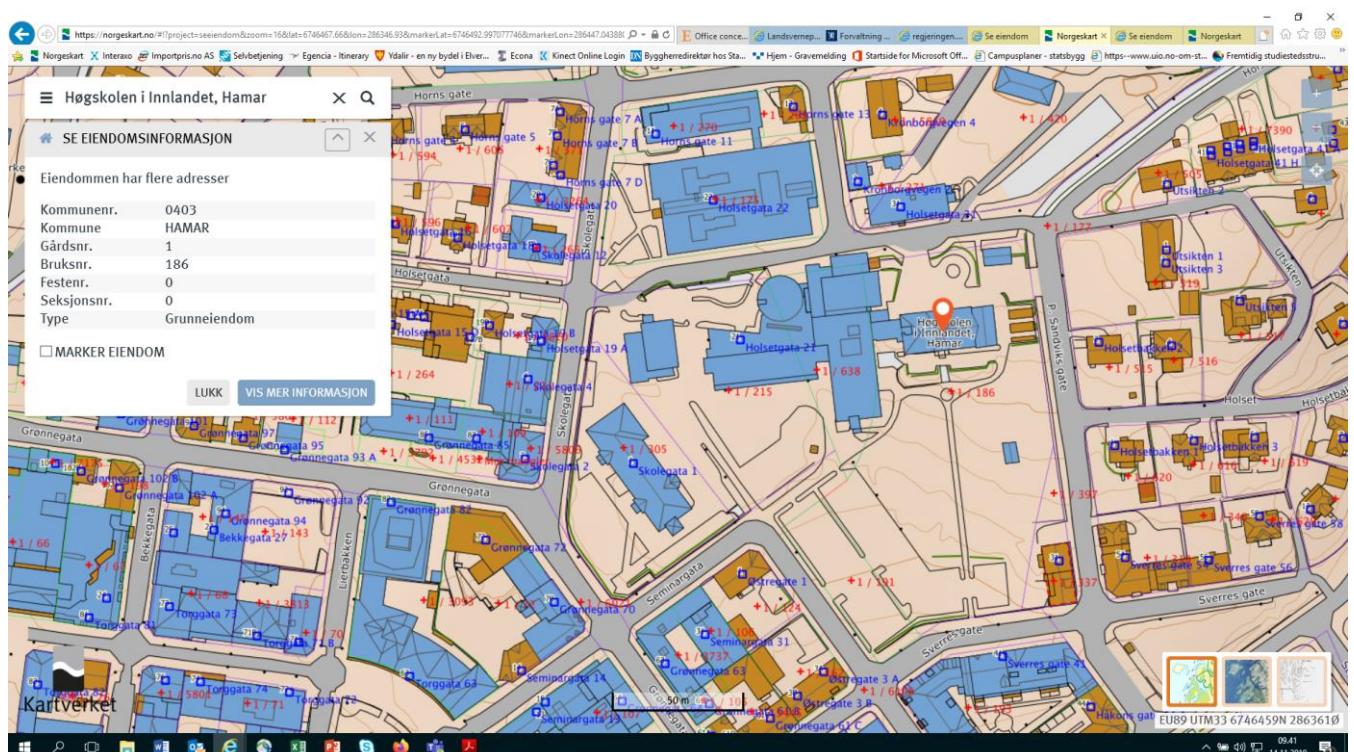
Høgskolen i Innlandet campus Hamar ligger sentralt i Hamar sentrum. Eiendommen består av tilsammen 14 bygninger, et parkområde, parkeringsplasser, høgskeletorg, tun og en miljøgate gjennom området.

Lærerutdanningen på Hamar begynte som Hamar Stiftsseminarium i 1867, og flyttet til nåværende høgskoleeiendom da to nyoppførte murbygninger sto ferdige i 1877 – seminarbygningen (Nils Hertzbergs hus) og Gymnastikkbygningen. I 1891-1892 kom første utvidelse i form av et tilbygg for å tilfredsstillte nye krav i Seminarloven av 1890. Bortsett fra årene 1937-1945 har eiendommen hele tiden vært brukt til utdanning av lærere.

Etter ny oppstart i 1945 økte elevtallet ved lærerskolen raskt, og 1962 fikk den ny permanent status. I årene som fulgte ble det oppført blant annet nytt idrettsbygg i 1965 (arkitekt Are Vesterlid), Peder Balkes hus i 1972, kontorbygget 1990 og Alf Prøysens hus i 2002. I 2005 overtok høgskolen den tidligere Midtbyen skole som ble innlemmet i høgskoleeiendommen og omdøpt til Kirsten Flagstads hus. Med dette har høgskoleanlegget blitt et sammenhengende campusområde som en grønn lunge sentralt i byen.

Vern

Åtte av bygningene samt deler av uteområdet er vernet i verneklasse 2 gjennom landsverneplan for KD. Formelt er vernet stadfestet i reguleringsplan etter plan- og bygningsloven. De vernede bygningene fordeler seg i alder fra byggeår 1877 til 1965.

⁹ <https://www.statsbygg.no/Prosjekter-og-eiendommer/Eiendommer/Universitet-og-hogskolesektor/00110-Hogskolen-i-Hedmark--Hamar/>

Høgskolen i Innlandet, Campus Blæstad 10

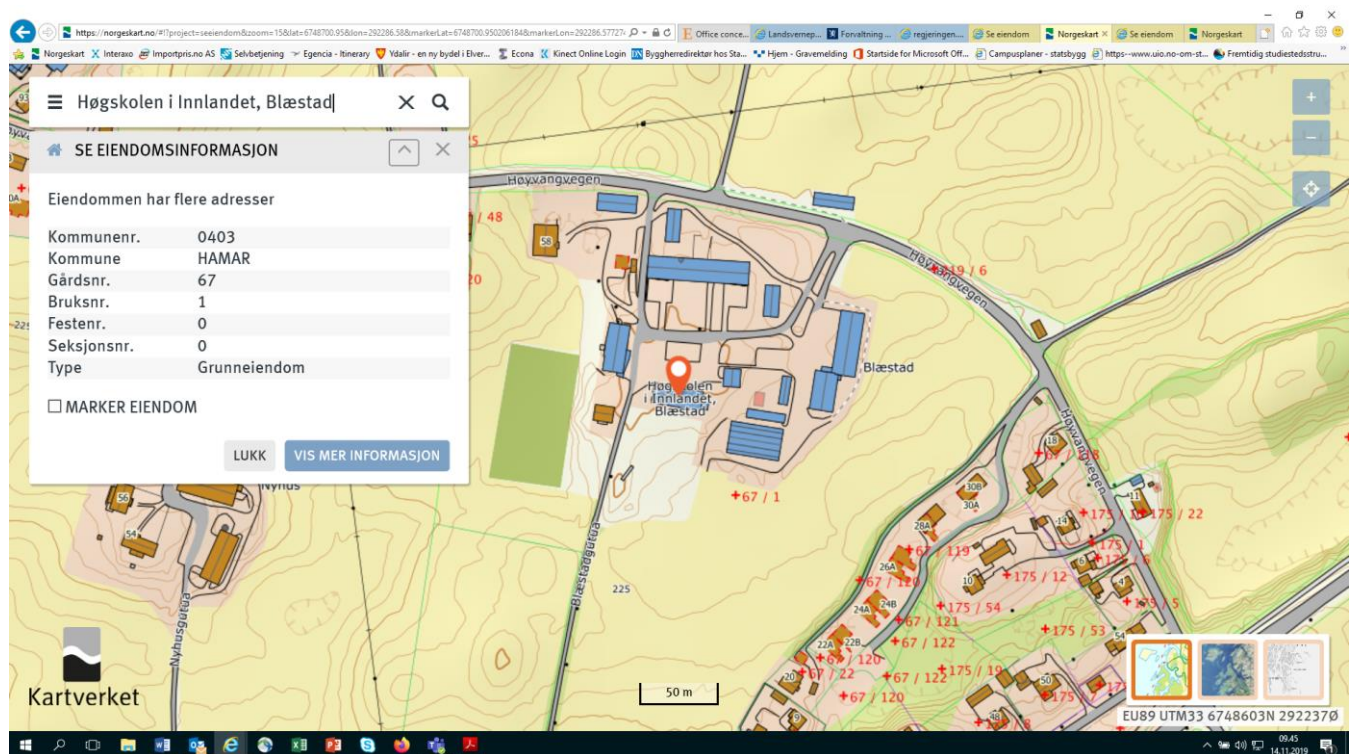
Blæstad er en gård i Hamar kommune i Hedmark. Gårdens historie kan føles tilbake til vikingtiden.

Studiested Blæstad har lang tradisjon for jordbruksutdanning, med røtter tilbake til 1923. Studiestedet har ideell beliggenhet på en gård, åtte kilometer utenfor Hamar sentrum.

Blæstad har vært arena for landbruksutdanning helt siden 1923. Fra 1989 fikk studiestedet høgskolestatus, og har siden drevet undervisning innen landbruksteknikk og jord- og plantekultur.

I 2009 ble landbrukssenteret på Blæstad åpnet. Dette gir mulighet til et større og bedre fagmiljø, noe studentene på Blæstad nyter godt av.

Hedmark Bondelag, Vekstra, Hedmark Landbruksrådgivning, Hedmark landbrukskontor, Vang almenning samt de faglige ansatte på Blæstad er samlokalisert i landbrukssenteret.

¹⁰ <https://www.inn.no/om-hoegskolen/studiesteder/studiested-blaestad/om-blaestad>

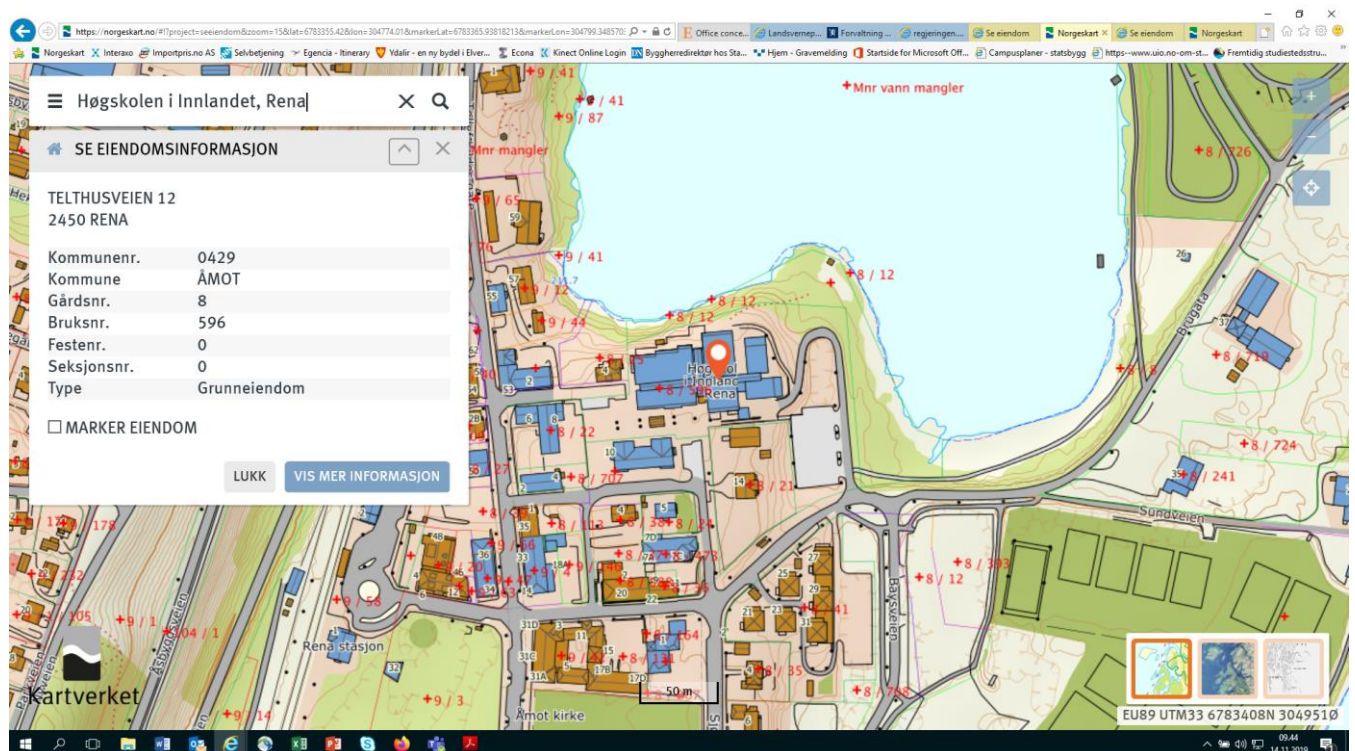
Høgskolen i Innlandet, Campus Rena 11

Høgskolen i Innlandet (tidl. Høgskolen i Hedmark), Avdeling for økonomi- og ledelsesfag ligger sentralt i Rena.

Hedmark distriktshøgskole HDH hadde sin oppstart i 1979 leide lokaler i Rena gamle barneskole i Åmot. Studenttallet økte utover på 1980-tallet.

I 1986 tok Høgskolen i samarbeid med Åmot kommune sikte på å skaffe høgskolen større lokaler med plass til 500-600 studenter. Arkitektkonkurransen Rena 2002 ble utlyst og skulle også omfatte den nye distriktshøgskolen.

Elverum lærerhøgskole, Hamar lærerhøgskole, Hedmark distriktshøgskole og Hedmark sykepleierhøgskole ble i **1994** slått sammen til **Høgskolen i Hedmark**. Virksomheten på Rena kunne flytte inn i nybygg samme år, prosjektert for 600 studenter og vel 50 ansatte.

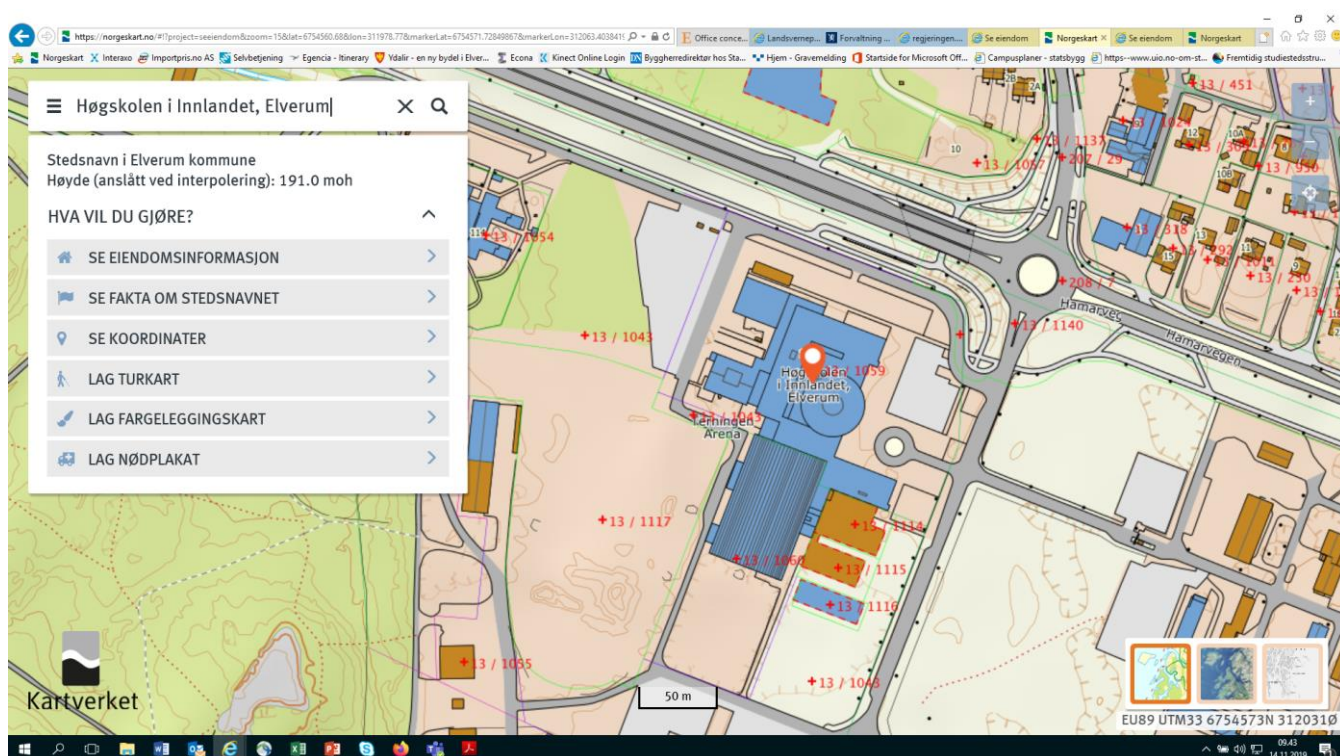
¹¹ <https://www.statsbygg.no/Prosjekter-og-eiendommer/Eiendommer/Universitet-og-hogskolesektor/00987-Hogskolen-i-Hedmark-Rena/>

Høgskolen i Innlandet, Campus Elverum 12

Prosjektet er utviklet i et samarbeid mellom Elverum kommune og Utstillingsplassen Eiendom AS. Hovedbygget er et flerbruksanlegg som rommer både en rekke kommersielle og ideelle leietakere, samt være signalanlegg for idrett og kultur. Kommunens kongstanke om å skape «Folkehelsebyen» ble ivaretatt i planleggingen. Bygget sto ferdig ved desember 2010 og har et areal på ca 24 000 kvm.

På Terningen Arena har vi flyttet sammen med blant andre NAV Hjelpemiddelsentral Hedmark, Hernes Institutt, Fylkestannlegen, Family SportClub og andre offentlige og private virksomheter som har folkehelse og helsefremmende livsstil som felles interesseområde. Dette gir oss unike muligheter innen utdanning, fagutvikling og forskning, og for samarbeid både faglig og praktisk.

Terningen Arena representerer en viktig satsing innen helse- og idrettsfag med folkehelseprofil for Høgskolen i Innlandet. Sammen med synergieffektene av samlokalisering og samarbeid med andre aktører innenfor folkehelse gir de moderne lokaler og øvingsarenaene oss et fantastisk utgangspunkt for å skape og videreutvikle et unikt lærings- og arbeidsmiljø for studenter og ansatte.

¹² https://www.upl.no/upl_eiendommer/terningen-arena/

Høgskolen i Innlandet, Campus Evenstad 13

Studiested Evenstad er den minste avdelingen ved Høgskolen i Innlandet og er en av to campus ved Avdeling for anvendt økologi og landbruksfag. Høgskolen ligger i hjertet av Østerdalen, 20 km sør for Koppang.

Eiendommen var opprinnelige en storgård i Østerdalen, eid og drevet av Evenstadslekta fram til **1909**. Da ble gården testamentert til Stor-Elvdal kommune som etablerte skogskole på eiendommen, drevet av fylket. I **1941** overtok staten skolen og etablerte Statens skogskole på Evenstad. Skolen utdannet skogteknikere og fra **1970** også utmarksteknikere. Så i **1989** ble skolen en avdeling av Hedmark distriktshøgskole og i **1994** en avdeling av Høgskolen i Hedmark avdeling for skog og utmarksforvaltning. Fra 1. januar **2017** fusjonerte Høgskolen i Lillehammer og Høgskolen i Hedmark under navnet Høgskolen i Innlandet, INN.

Skolen har hatt sin del av naturkatastrofer og ulykker. I **1987** brant den store hovedbygningen i tre ned til grunnen. I **1990** ble den erstattet med et nybygg samme sted. I **1995** ble skolen sterkt rammet av flommen og store deler av bygningsmassen ble skadet. Flommerket er markert i det nye hovedbygget.

I **2007** ble et nytt flerbrukshus oppført på samme sted som den opprinnelige låven. Dette inneholder gymsal, pc-lab, grupperom og undervisningslokaler. I **2010** fikk høgskolen ny kantine i hovedbygningen, med utsikt over Glomma, nytt bibliotek og resepsjon.

Statsbygg ferdigstilte i desember **2016** et nytt administrasjons- og undervisningsbygg på Evenstad. Se link til byggeprosjektet nederst på siden.

Norges nest største **solcelleanlegg** på 470 m² befinner seg på taket av Låven. Anlegget produserer 64.000 kWh strøm pr år. Les om FoU-prosjekter i tilknytning til Evenstad.

¹³ <https://www.statsbygg.no/Prosjekter-og-eiendommer/Eiendommer/Universitet-og-hogskolesektor/03424-Hogskolen-i-Hedmark-Evenstad/>

https://norgeskart.no/#!?project=seieendom&zoom=15&lat=6816472.06&lon=290821.15&markerLat=6816472.061036643&markerLon=290821.145971

Høgskolen i Innlandet, Evenstad

SE EIENDOMSINFORMASJON

Eiendommen har flere adresser

Kommunenr.	0430
Kommune	STOR-ELVDAL
Gårdsnr.	9
Bruksnr.	53
Festenr.	0
Seksjonsnr.	0
Type	Grunneiendom

MARKER EIENDOM

LUKK VIS MER INFORMASJON

Kartverket

EU89 UTM33 6816509N 290734Ø

09:43 14.11.2019

Vertskommunene

Høgskolens studiesteder er lokalisert i 5 kommuner, hvorav de tre største studiestedene er i kommunene Lillehammer, Elverum og Hamar. Det er årlige møter med vertskommune og i enkeltsaker når dette er hensiktsmessig.

Studentsamskipnaden (SINN)

Om SINN (<https://sinn.no>)

SINN er studentsamskipnaden for studentene ved Høgskolen i Innlandet og er styrt av studentene. SINN jobber for at studentene skal ha det best mulig i studietiden. Vi skal gi alle studenter et godt velferdstilbud som bidrar til et helhetlig læringsmiljø.

Virksomhetsområdene omfatter bolig, barnehage, kantine, bokhandel og rådgivningstjeneste/helsetilbud. Målet vårt er å bidra til at Høgskolen i Innlandet skal ha landets mest fornøyde studenter.

Studentorganisasjonen (StInn)

Om StInn (<https://www.inn.no/prosjektsider/studentorganisasjonen-i-innlandet/om-stinn>)

StInn ble opprettet 01.07.17 i Brønnøysundregistrene, som følge av fusjonen av de tidligere studentdemokratiene LiSt (Lillehammer Studentorganisasjon) og StorHk (Studentorganisasjonen i Hedmark).

StInn ønsker å være en fremtidsrettet interesseorganisasjon som arbeider proaktivt for studentene ved Høgskolen i Innlandets rettigheter, spesielt overfor Høgskolen i Innlandet (HINN), Studentsamskipnaden i Innlandet (SINN), og myndighetene.

StInn har tre kjerneverdier som skal være gjennomgående i alt arbeid:

- Åpen
- Ambisiøs
- Ansvarlig

Med dette, og med slagordet «Vår utdanning, vår studenthverdag, våre premisser», jobber Stinn daglig for mer enn 14 000 studenters rettigheter.

Vedlegg 7 Tilstandsvurdering av bygningsmassen på studiestedene

Det vil bli utarbeidet en tilstandsvurdering av dagens bygningsmasse som en del av arbeidet med de studiestedsvisse planene. Tilstandsvurderingene vil både ha en vurdering av studiestedet og bygningsmassen samlet og per bygg. Tilstandsvurderingen vil ta utgangspunkt i de overordnede føringene for studiestedsutviklingen. Ett verktøy som kan benyttes i dette arbeidet er **Standarden NS 3424 Tilstandsanalyse av byggverk - Innhold og gjennomføring**.

Byggeier/ utleier vil vurdere dette annerledes enn vi som bruker av byggene. Ikke minst av økonomiske grunner fordi vedlikehold/ rehabilitering er en del av den årlige husleieinnbetalingen, mens oppgradering og endrede behov er leietakers kostnad utover husleiekostnaden. Hva som er rehabilitering og hva som er oppgradering er noe som diskuteres fortløpende, spesielt kanskje diskusjonene om hva leietaker kan forvente gjøres av oppgraderinger i lys av nye tekniske muligheter for eksempel relatert til den tekniske infrastrukturen. Om arbeidet med tilstandsvurderingene skal utføres av Statsbygg eller om høgskolen skal kjøpe hele eller deler av tjenesten eksternt, er det ikke tatt stilling til.